

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2022
9. volební období

Těsnopisecká zpráva o schůzi
Poslanecké sněmovny Parlamentu

Schválený pořad 23. schůze Poslanecké sněmovny

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2022
9. volební období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
o 23. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu
konané dne 12. května 2022

Obsah:

Strana:

12. května 2022

Schůzi zahájila místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová.

Usnesení schváleno (č. 236).

Řeč poslance Tomia Okamury	3
Řeč poslance Jaroslava Faltýnka	9
Řeč poslance Andreje Babiše	14
Řeč poslance Radima Fialy	19

Další část schůze řídil místopředseda PSP Jan Bartošek.

Řeč místopředsedkyně PSP Jany Mračkové Vildumetzové	24
---	----

Pořad schůze nebyl schválen.

Řeč poslankyně Aleny Schillerové	25
Řeč poslance Radima Fialy	26

Závěrečná řeč místopředsedy PSP Jana Bartoška

Zahájení schůze Poslanecké sněmovny
12. května 2022
Přítomno: 160 poslanců

(Schůze zahájena v 18.15 hodin.)

Místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, zahájuji 23. schůzi Poslanecké sněmovny. Aby byla zaznamenána naše účast, nejprve vás odhlásím a požádám vás, abyste se přihlásili svými identifikačními kartami. Náhradní karty a jejich čísla platí tak, jak bylo řečeno na 19. schůzi.

Schůzi svolala předsedkyně Poslanecké sněmovny podle § 51 odst. 4 našeho jednacího řádu na základě žádosti 43 poslanců. Pozvánka vám byla rozeslána ve středu 4. května elektronickou poštou.

Nyní přistoupíme k určení dvou ověřovatelů této schůze. Navrhuji, abychom určili paní poslankyni Barboru Urbanovou a pana poslance Stanislava Berkovce. Zeptám se, jestli má někdo jiný návrh?

Pokud tomu tak není, tak si v tuto chvíli dovolím zahájit hlasování o ověřovatelích zápisu.

Zahájuji hlasování. Kdo je pro návrh? Kdo je proti návrhu? Kdo se zdržel hlasování?

V hlasování číslo 1 bylo přihlášeno 143 poslanců, pro bylo 139, nikdo nebyl proti, 4 se zdrželi. Návrh byl přijat.

Konstatuji, že jsme tedy ověřovateli 23. schůze Poslanecké sněmovny určili paní poslankyni Barboru Urbanovou a pana poslance Stanislava Berkovce.

Zároveň ještě oznamuji, že všechny omluvy, které zazněly na 19. schůzi, jsou platné, nebudeme je znovu číst. Pouze v tuto chvíli doplním jednu omluvu. Mám zde omluvu z dnešního dne od 18.15 do konce jednacího dne. Z osobních důvodů se omlouvá pan místopředseda Jan Skopeček.

Nyní přistoupíme ke stanovení pořadu 23. schůze, jehož návrh je uveden na pozvánce. Připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím řádu rozhodne Sněmovna pouze o pořadu uvedeném v žádosti. Nelze navrhnout žádnou změnu ani doplnění pořadu. Rovněž tak nelze rozšiřovat schválený pořad. Návrh toho bodu se jmenuje Informace vlády k řešení růstu cen potravin.

Já jsem obdržela přihlášky s přednostním právem. První, kdo je písemně přihlášen s přednostním právem, je pan předseda SPD Tomio Okamura. Pane předsedo, máte slovo.

Poslanec Tomio Okamura: Vážené dámy a pánové, jelikož současná vláda Petra Fialy z ODS neřeší drakonicky rostoucí ceny potravin, energií, bydlení a pohonných hmot, tak jsme za opozici svolali tuto mimořádnou schůzi. Vládní koalice ale už avizovala, že neschválíte program, aby se o opozičních návrzích nemohlo jednat. (Řečník prosí předsedající o zjednání klidu v sále.)

Místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, já bych vás požádala o klid v jednací sále. Chtěla bych vás požádat, jestli máte něco, chcete o něčem jednat, prosím, běžte do předsálí. V tuto chvíli hovoří s přednostním právem předseda hnutí SPD Tomio Okamura. Děkuji mnohokrát. A omlouvám se.

Poslanec Tomio Okamura: Takže vládní koalice už ale avizovala, že neschválíte program této naší mimořádné schůze, aby se o opozičních návrzích nemohlo jednat. Přitom sama Fialova vláda žádné zásadní řešení občanům nenabízí. To je pro občany, kteří mají finanční problémy, opravdu šílená situace. Hnutí SPD již několik měsíců požaduje snížení daní či zastropování cen u energií, základních potravin a pohonných hmot po vzoru Polska a Maďarska, jelikož raketový růst cen potravin a jeho souběh s růstem cen energií, nákladů na bydlení a cen pohonných hmot tvoří ve svém celku extrémní riziko pro snížení životní úrovně a kvalitu života milionů českých občanů. Mnoha z nich kvůli tomu reálně hrozí pád do dluhové či existenční pasti.

Tento stav je důsledkem nečinnosti Fialovy vlády, ztráty potravinové soběstačnosti České republiky v základních potravinách, které lze produkovat na našem území, a rovněž tak i důsledkem katastrofální a pro Českou republiku nevýhodné společné zemědělské politiky EU. Vláda Petra Fialy tuto kritickou situaci opět ignoruje a neřeší na rozdíl od mnoha okolních evropských států, které již před časem snížily daň z přidané hodnoty u potravin na nulu, respektive zastropovaly ceny některých základních potravin. Je to třeba případ nám blízkých Polska a Maďarska. SPD na tato rizika upozorňuje již dlouhé roky, například jsme podali návrh zákona na povinný podíl potravin z domácí produkce v obchodních řetězcích. Vyzýváme proto současnou vládu, aby přijímala po vzoru Polska a Maďarska systémová řešení ke snížení cen potravin pro naše občany. Ten vládou dnes představený web pro občany samozřejmě žádná systémová řešení nepřináší ani nepřinese, což občané ve velmi krátké době uvidí, že žádné zlevnění životů občanů to není. Růst cen potravin není přitom neočekávaný.

Od loňského roku kontinuálně rostou ceny energií. Mnozí dodavatelé v loňském roce zkrachovali a pomalu, ale jistě narůstala inflace. Už v lednu byla téměř desetiprocentní, přičemž růst energií byl daleko vyšší. Průměrné ceny pro domácnosti se zvýšily o 17 % u elektřiny, u zemního plynu o 16 %, ale třeba firma Innogy zvedla cenu elektřiny v průměru o 19 %. Od loňského podzimu bylo nad slunce jasné, že ceny energií se přelijí do vyšší inflace a samozřejmě i do zdražování potravin. No a právě od loňského podzimu tady ve Sněmovně má většinu vládní koalice Petra Fialy. Výrobci zcela logicky zohlednili extrémní zdražení energií ve svých cenách. Zdražování potravin je podle expertů také dozvukem dramatického růstu cen zemědělských komodit z roku 2021. Podle dat Organizace spojených národů došlo během loňska k růstu cen potravin o závratných 28 % meziročně a celkový takzvaný index potravinové drahoty se tak dostal na nejvyšší úroveň od roku 2011. V reálném vyjádření pak byl dokonce nejvyšší v historii měření.

Od loňského podzimu ovšem ani tehdejší Babišovu vládu nenapadlo zabývat se nějakou strategií či plánem, co s hrozbou drahoty, a nová Fialova vláda při sestavování rozpočtu přemýšlela pouze nad tím, jak lidem osekát příjmy, jak osekát příjmy ve zdravotnictví a uhrát umělé body za nekoncepční škrty v rozpočtu. Tady bych připomněl minulý týden, kdy si vláda Petra Fialy na sílu prohlašovala přes velký odpor SPD, že vezme zdravotním pojišťovnám 14 miliard korun a tím zhorší dostupnost zdravotní péče pro naše občany. S tím SPD samozřejmě zásadně nesouhlasí.

Do nebe volající drzost je tvrzení, že inflaci způsobily rostoucí výdaje na důchody anebo třeba platy zdravotníků, učitelů, vojáků nebo policistů a hasičů. Ty platy a důchody jsou v evropském měřítku opravdu hodně podprůměrné a rozhodně inflaci nezpůsobily útraty rozmařilých důchodců, v uvozovkách rozmařilých důchodců, tak jak to vidí ti z vlády, kteří říkají, že inflaci způsobují rostoucí výdaje na důchody a tak dále, na platy, co jsem říkal. Tohle může opravdu tvrdit jen ekonomický ignorant nebo lhář. Bohužel jsme si na to už museli od vlády Petra Fialy zvyknout. Podle posledních statistik 40 % zaměstnanců v České republice má příjem, který je drží na hranici chudoby. Nemají šanci si nejen uspořit, ale ani platit mimořádné výdaje nebo třeba lepší dovolenou. Státisíce lidí, rodin poctivě v České republice pracuje, ale mají se hůř, než kdyby leželi doma a brali sociální dávky jako některé vyvolené nepřizpůsobivé

skupiny. A tady bych opět připomněl to, že vládní koalice Petra Fialy nám tady přibližně před třemi týdny zamítla návrh zákona SPD na ukončení zneužívání dávek nepřizpůsobivými.

Bohužel, inflační spirála není u konce, naopak i díky neschopnosti vlády roste, ale lékem rozhodně není, když politici vládní koalice budou pracujícím lidem vzkazovat, že se musí uskromnit. Nízké platy a důchody našich občanů rozhodně inflaci nezpůsobily. A když je Fialova vláda ožebračí ještě víc, nijak to chleba přece nezlevní. Na jeho cenu české žebračkové mzdy nemají výrazný vliv. Na inflaci a na stoupající ceny nemají české žebračkové mzdy výrazný vliv.

Odborníci říkají, že u základních zemědělských komodit, které produkujeme, může dojít v krátkodobém horizontu k navýšení cen o 50 % a více. Ano, říkají to i zástupci Potravinářské komory, říkají to i další odborníci, že v řádu týdnů a měsíců může dojít ke zdražení potravin až o 50 %. A opravdu je neuvěřitelné, že tento velký, rekordní růst, ke kterému tady podle všeho dojde, vláda Petra Fialy odmítá jakýmkoliv způsobem řešit. Odborníci říkají, že u zemědělských komodit, které produkujeme, skutečně může dojít k velké krizi, co se týče jejich cen. Státní instituce tvrdí, že prý situaci řeší. Žádné výsledky činnosti Fialovy vlády nejsou ale vidět, pouze strmé zdražování – na rozdíl od jiných zemí Evropy. To je to důležité srovnání, protože v jiných zemích Evropy, ve většině zemí Evropy přijímají plošná opatření. Vláda Petra Fialy ale tvrdošjně žádné opatření pro všechny naše občany, to zásadní opatření, nechce přijmout a uvrhává svojí nečinností čím dál víc a víc občanů do existenčních problémů. Největší inflační impulz totiž představují ceny energií a pohonných hmot a od toho se potom odvíjí ceny potravin.

O naší závislosti, mimo jiné tedy o naší závislosti na ruské ropě a zemním plynu, víme a nepůjdou nahradit ze dne na den. Druhý faktor jsou hnojiva, kde bylo Rusko jedním z největších dodavatelů. Některá hnojiva se produkovala i na Ukrajině. Šlo by ho vyrábět i u nás, ale k tomu potřebujeme zemní plyn. Ale po pravdě, cena ropy, zdá se, není jediná příčina. Například cena nafty 15. 2. letošního roku, před válkou na Ukrajině, byla 36,30 korun, dnes to je zhruba 45 korun, takže zdražení nafty je tedy o 24 %. Cena barelu ropy ve stejný den, 15. února letošního roku, byla 96 dolarů, dnes stojí barel 106,5 dolaru. Zdražení ropy je tedy jen o 11 %. Vypadá to na umělé zvednutí ceny. To říkám proto, že tady se nám vláda snaží házet vinu jen na marže pumpařů, ale jak je vidět, problém je v celém řetězci. Energie jsou krví ekonomiky – doslova, i proto mnohé země včetně Británie zvažují deprivatizaci. Některé země, jako je třeba Mexiko, dokonce znárodnily celé energetické produkční řetězce. Těžba, rafinerie i čerpací stanice tam jsou státní a díky tomu jsou pohonné hmoty levné a příjmy ze státního monopolu posilují státní rozpočet. Díky tomu si naopak může dovolit velmi nízké daně a tím opět snižuje obecně veškeré ceny, aniž by je musel nějak regulovat.

Podpořme potravinový řetězec na jeho počátku, tudíž podpořme zemědělce v tom, aby mohli produkovat za a) dostatečně a za b) s rozumnými náklady. Ostatní členské státy Evropské unie už začaly využívat toho, že jim Evropská komise oproti běžným zvykům dovolila z vlastních rozpočtů podpořit své zemědělce a potravináře. Nejlepším lékem na drahotu je produkce včetně intenzifikace zemědělství.

Problém jsou samozřejmě i nekalé praktiky řetězců a jejich vysoké marže. Zástupci zemědělců navrhuji, aby vznikla parlamentní komise, která by kontrolovala Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Ten je sice nezávislý, ale patří pod Ministerstvo průmyslu a obchodu. Už v minulosti se diskutovalo, zdali se nekalé praktiky řetězců řeší více či méně v závislosti na tom, jaká strana vládne. Je to samozřejmě politická otázka, kdo úřad obsadí a zdali favorizuje trh, či jeho kontrolu. Podle zemědělců by parlamentní komise měla mít jednak kontrolní funkci, jednak by měla i sbírat podněty o tom, co nefunguje a co dát do novely zákona na základě praxe. Zemědělci často narážejí na to, že jejich podněty vyznějí naprázdno. Žádají o možnost poslance přímo oslovit s tím, jak ta či ona opatření fungují nebo nefungují.

Jak už jsem nedávno říkal, inflace a růst cen nejen u potravin je problém. Na jeho řešení by se měli shodnout všichni politici i odborníci i veřejnost. Nemělo by jít o předvolební exhibici ani vlády, ani opozice. Řešením rozhodně nejsou vrtulníkové peníze, tedy 5 000 na jedno dítě, ale systémové změny v mnoha rovinách ekonomiky, které začnou vracet ceny na rozumnou úroveň. Samozřejmě těch 5 000 podpoříme, ale to přece není systémové řešení zdražování v České republice. Naopak to svědčí o bezzubosti a v podstatě o bezradnosti vlády, protože zdražování samozřejmě přesahuje jednorázovou dávku 5 000 korun. Právě systémové změny v mnoha rovinách ekonomiky jsou potřeba, které začnou vracet ceny na rozumnou úroveň.

Bohužel, nejen v této oblasti vláda Petra Fialy nic pozitivního pro občany neudělala a působí doslova bezradně, což cítí na svých peněženkách všichni občané České republiky. Já jezdím nakupovat potraviny raději do Polska, kde vláda snížila DPH na potraviny na nulu, což navrhuje i SPD na vybrané základní potraviny, a tím pádem je v Polsku levněji. Polská vlastenecká vláda pracuje pro občany. Premiér Petr Fiala donekonečna opakuje, že nechce dělat plošná řešení – a i ta jakoby adresná, která představil, v podstatě drtivě většinu občanů v ničem vůbec nepomáhají. To je bohužel tristní výsledek více než půl roku, kdy tady má současná vládní koalice většinu.

Hnutí SPD předkládá do Sněmovny nový zákon, který zaručí českým občanům a firmám levnější elektřinu, a tím i zlevnění produkce potravin. Víme, jak ukončit předražování energií. Cílem tohoto zákona je, aby dodavatelé elektřiny měli možnost dodávat elektřinu spotřebitelům, fyzickým i právnickým osobám, výhradně za cenu odpovídající jejich výrobním nákladům v rámci takzvaného sociálního tarifu, případně za cenu stanovenou nařízením vlády. Návrh zákona pevně definuje povinnosti osob zastupujících stát v orgánech energetických společností se státní majetkovou účastí, například ČEZ, hájit zájmy státu včetně hlavních cílů energetické politiky státu a v souladu s péčí řádného hospodáře. Tím cílem by mělo být samozřejmě to, aby čeští občané, české firmy dokázali tady normálně žít a pracovat.

Zákon z pera SPD dále stanoví nástroje státní energetické politiky, kterými jsou v první řadě povinnost dodavatelů elektřiny s majetkovou účastí státu dodávat elektřinu přednostně a přímo jejím distributorům na území České republiky alespoň v množství předpokládaném pro spotřebitele, a to za cenu, která neobsahuje nepřiměřený zisk korporace. Tímto způsobem se vynechá i pře prodej na zahraniční trh a zpětný prodej do České republiky za vyšší cenu, což je bohužel kvůli Evropské unii současný stav, či tvorba ceny podle komoditní burzy v zahraničí. Podle našeho názoru by se měly do zahraničí vyvážet pouze přebytky energie a to tak právě v současné době kvůli Evropské unii a taky kvůli nečinnosti bohužel není, protože vláda bohužel upřednostňuje zájmy Evropské unie místo zájmů našich občanů a firem, takže samozřejmě potom se firmy a občané nemůžou doplatit, když nás přepládá na zahraniční burze Německo a další bohatší státy. Přitom původně tu energii máme levnou, tu, kterou tam vyvážíme.

Jak vidíte, hnutí SPD má na rozdíl od současné nečinné vlády konkrétní řešení na pomoc občanům ohroženým vysokými cenami energií i potravin. SPD má připraveny změny zákonů a řešení, která by zlevnila ceny energií a následně i ceny potravin. Jde jen o tom, zda jakémukoli rozumnému návrhu bude vládní koalice tady ve Sněmovně ochotna naslouchat a dobrá řešení přijímat, zvláště v situaci, kdy vláda žádná alternativní řešení nenabízí, což vidí všichni občané na svých peněženkách. Nemá smysl tvrdit, jak tvrdí vládní ministři v médiích, že něco dělají, když nedělají vůbec nic. Představili jste nějaký deštník, ale to... Já jsem se na to díval, na úvodních stránkách jsou jenom politické proklamace, že za to může minulá vláda, že za to může válka na Ukrajině, ale řešení tam žádná vláda nenabízí. Tak to je opravdu myslím problém. Já bych očekával, že na první straně občan klikne a bude tam hned to řešení, ale to tam není, jsou to v podstatě pouze politické proklamace a prokliky na nějaké stránky a složité formuláře, takže opět v podstatě vůbec nic. A občané, jak říkám, to na svých peněženkách okamžitě ucítí. Ať si kliknou na ty stránky a zjistí, že většinu občanů vůbec žádná pomoc samozřejmě nepřichází. Je

to opět další důkaz bezradnosti a tu vládní bezradnost bohužel platí, tvrdě ji platí všechny české domácnosti, na rozdíl od ostatních evropských zemí.

Jde o to, zdali vládní koalice, když tady sama žádné návrhy nemá, žádné zásadní návrhy nemá, tak zdali bude naslouchat návrhům SPD a opozice a dobrá řešení od nás přijímat, nebo jestli si radši budou dupat, že za každou cenu opoziční návrhy přijímat nebudou, když sami žádné nemají, sama vláda žádné nemá. A samozřejmě, občané jsou z toho zoufalí. My jsme na řešení – mluvím za SPD, která zlevní občanům život – připraveni spolupracovat ihned. Míč a plná zodpovědnost za současnou situaci je ale na straně vlády.

Jak víme, Česko zasáhla doslova inflační smršť. Zdražování je největší od roku 1993. Pádívá inflace poškodí i střední třídu, třeba jízdné na vlak zdraží o 20 %, důchodcům ale asi o 140 %, upozornil ekonom Lukáš Kovanda. No tak logicky, vláda zrušila slevy na jízdné pro ty finančně nejohroženější skupiny, studenty, důchodce. Vepřové za měsíc zdražilo o 25 %. Za měsíc zdražilo o 25 %!

Dubnová míra inflace v České republice i podle ekonomů všem vyrazila dech jak v meziměsíčním pohledu, tak meziročně překonala veškerá očekávání. Meziroční inflace činí nyní 14,2 %, takže je nejvýraznější od prosince roku 1993. Závratná je na dubnové poměry také meziměsíční dynamika inflace. Meziměsíční inflace činí 1,8 %. Vláda Petra Fialy ale proti zdražování takřka nic nedělá, a samozřejmě se zase musíme podívat na srovnání s jinými zeměmi Evropské unie. Česká republika je v inflaci na absolutní špičce. To znamená, opět se nelze vymlouvat ani na minulou vládu, ani na válku na Ukrajině, protože je tady jasné, že to prostě vláda Petra Fialy dělá špatně, to je zcela jasné. V celé historii České republiky od roku 1993 byla vyšší meziměsíční dynamika vykázána pouze několikrát v měsíci lednu. V lednu však celkem pravidelně dochází k přeceňování, kdy jsou s novým rokem měněny ceníky. Dochází také k daňovým úpravám, například v oblasti spotřebních daní. Oboje se projevuje inflačně, upozorňuje ekonom Kovanda. Meziměsíčně letos v dubnu citelněji zdražují energie, ale také potraviny. Například vepřové zdražilo z března na duben o skoro 25 %, jak už jsem uvedl. Cukr z měsíce na měsíc přidal skoro 18 % a mouka zdražila takřka o 22 %. A to ještě znova zdůrazňuji, že zástupci zemědělců říkají, že až od teď má dojít ještě ke zdražení o 50 % u některých potravin. Takže to je v podstatě absolutně neúnosné.

Tato situace plně zasahuje už i střední třídu, to znamená drtivou většinu občanů České republiky, to znamená jak nižší střední třídu, tu příjmově nižší třídu, tak i střední třídu, což je samozřejmě kapitální problém. A já vůbec nechápu, proč je k tomu vláda absolutně netečná, a ještě nám arogantně vládní koalice vzkazuje předem, aniž slyší naše návrhy na mimořádné schůzi svolané opozicí, že program schůze zamítne, aniž sama nabízí jakákoliv řešení.

Meziročně nejvíce zdražují položky v oddíle bydlení – elektřina o zhruba 30 %, plyn o zhruba 44 %, tuhá paliva typu uhlí nebo dřeva o 24 %, teplo a teplá voda o skoro 18 %. Dramatické je rovněž zdražení potravin, což je tématem této schůze, jako je mouka. Mouka přidává více než 52 % oproti loňskému dubnu, cukr více než 25 %, mléko takřka třetinu. Ekonomové říkají, že tato pádivá inflace už je tak razantní, že se citelně podepíše na životní úrovni nejen chudších vrstev obyvatelstva, ale také střední třídy. Pro vládu představuje závažný problém, neboť frustrace a pocit zmaru obyvatelstva se v příštích měsících kriticky umocní. Za celý letošní rok je třeba počítat v průměru se zhruba 14% inflací. Česká národní banka bude nucena zvýšit svoji základní úrokovou sazbu letos až k úrovni 7 %, míní ekonom Kovanda.

České dráhy letos zdraží o úroveň inflace, což může být 15 až 20 %. Ekonomové upozorňují, že zvláště neblaze by takové zdražení dolehlo na děti, studenty a seniory, ale těm právě vláda Petra Fialy zrušila slevu na jízdné. Takže děláte úplně opačné kroky, než by bylo potřeba dělat. Hnutí SPD podporuje slevu na jízdném. Ano, může se to někomu zdát jako nesystémový krok, ale znova říkám: vždyť je to úplně katastrofa, pakliže ty nejvíce ekonomicky ohrožené skupiny padnou do úplné chudoby. Přece to je základní povinnost státu postarat se o vlastní občany, o slušné vlastní občany, kteří si nemohou pomoci sami. Pokud je rádná cena

vlakové jízdenky 100 korun, platily za ni ještě v březnu tyto skupiny obyvatel jen 25 korun, nyní už však tedy platí 50 korun, a od prosince tedy až 60 korun, ale je to zdražení o 140 % během necelého roku, upozornil Kovanda.

Krátkodobým řešením zdražování je podle hnutí SPD, a znovu zopakují naše řešení, snížení daní na energie a pohonné hmoty a základní potraviny, což například provádí vlastenecké vlády Polska a Maďarska, zatímco vláda Petra Fialy to odmítá. Tady je skutečně směšný ten argument, jak jsme tady mluvili, o pohonných hmotách, že vláda snížila pohonné hmoty v průměru o korunu padesát, což občané ani nepoznají, s tím, že Evropská unie prý nepovoluje snížit spotřební daň více. Tak za a) jste sami přiznali, že Evropská unie České republice škodí, protože když potřebujeme pomoc občanům, tak nám to Evropská unie nedovolí, takže cizinci někde tisíce kilometrů daleko v Bruselu, kteří tady v životě ani s námi nežili ani neumí česky, rozhodují o tom, zdali český občan bude mít lepší životní úroveň, nebo ne, když to přitom lze. A za druhé je tady DPH, které tady vládní ministři zamlčeli, které snížit můžete, takže to byla neuvěřitelná argumentace. A to jste neudělali a nechcete to udělat, takže úplně zbytečně vytahujete občanům peníze z kapes.

Říkáme, že krátkodobým řešením je snížení daní na energie a pohonné hmoty a základní potraviny, což provádí právě vlastenecké vlády Polska a Maďarska, ale vláda Petra Fialy vlastenecká není, takže upřednostňuje diktát z Bruselu a servilně tomu přikyvuje. Samozřejmě, zastropování cen je také například cesta u základních potravin, také je to cesta Polska, protože než aby občané upadli do chudoby, a může se to zdát jako sebevíc nelogické řešení, je to řešení, které by zabránilo občanům padnout do finanční chudoby, protože by si prostě základní potraviny mohli koupit levněji. A znovu říkám, prostor tam je.

Systémovým řešením extrémního zdražování je odstoupit od Green Dealu EU, takzvaný zelený úděl, a systému obchodování s emisními povolenkami, což je opět Evropská unie, protože ty extrémně zdražují naši původně levnou energii, a přestat vyvážet naši elektřinu na nadnárodní burzy. Zároveň by měl ČEZ garantovat rozumnou cenu českým občanům a firmám a to je návrh zákona SPD, který tady podáváme do Sněmovny.

Ale ani jedno z toho nechce vláda Petra Fialy udělat, protože vždycky řekne: Evropská unie nám to nedovoluje. Ale koho zajímá Evropská unie v okamžiku, když nebude mít ani na jídlo a na bydlení, na základní potřeby? K čemu je takové členství, když tady opakujete tu mantru, ale občané se z toho nenají ani nezahřejí. To je pak úplně k ničemu. A i taková vláda je vlastně k ničemu, která neumí pomoci vlastním občanům a pomáhá jenom ideologii Evropské unie.

Je zároveň potřeba zajistit energetickou a potravinovou soběstačnost České republiky. Mám na mysli tu potravinovou soběstačnost, budovat ji u těch potravin a u produkce potravin, které lze produkovat na území České republiky. Já si vzpomínám na ty nesmysly vloni, kdy tady představitelé současné vládní pětikoalice, tehdy v opozici, doslova vymýšleli a – snad to není vulgární – plácali nesmysly, že Okamura a SPD tady navrhuje, aby se v Čechách pěstovaly lanýže nebo pomeranče, mandarinky. Seděli si tady všichni na uších, to říkali schválně. Prostě jsou to takové nesmysly, aby poplivali zájmy České republiky, přitom o tom nikdo nemluvil. My jsme vždycky mluvili o potravinách, které lze produkovat na území České republiky, ale to jsou ty, na kterých je ovšem potravinová struktura jídla, které konzumují občané České republiky, v podstatě založena. A vy jste ten zákon zamítli, dokonce ten náš návrh zákona prošel do Senátu, prošel jednou Sněmovnou, ale poté, co to Senát vrátil, tak se pak už leklo i hnutí ANO a SPD tady zůstalo jedinou stranou, která už upozorňovala několik let, celé minulé volební období, že je potřeba budovat potravinovou bezpečnost a soběstačnost České republiky. Všichni jste se tomu – pětikoalice se tomu smála, hnutí ANO se potom zaleklo, a nakonec jsme se dostali do této situace, kdy v podstatě Česká republika nemá jakýkoli nějaký vliv, co se týče potravinové bezpečnosti, na to, jak to tady je s potravinami. Ale má vliv na ty věci, co vláda může udělat a o kterých jsem tady hovořil, a to vláda nedělá.

Současně je potřeba také dostavět urychleně nové bloky jaderných elektráren v Dukovanech a Temelíně a zajistit strategické zásoby plynu a dodávky plynu za rozumnou cenu od producentů. No, nechtěl jsem o tom mluvit, ale když si vzpomenu, zase tady někdo lhal z vládní pětikoalice, že SPD prosazovala, aby to dostavoval Rosatom. To nikdo nikdy z SPD neřekl, takže by bylo dobré přestat lhát. My jsme říkali, že je potřeba si dát nabídky od všech a vyhodnotit tu nejlepší z hlediska bezpečnostního a strategického hlediska. Cílem bylo snížit na maximum ceny, a klidně se může vybrat někdo ze západní Evropy, to jsme říkali celou dobu. A zase tady někdo lhal z vlády, ale to už je takový kolotoč lží. Ono to bude pokračovat, protože většinou zoufalost přechází potom v takové lhaní a útočení a výmysly. Ale prostě odpovědnost tady je na té vládě. Zajištění energetické bezpečnosti, tady jsme se opozdili a opět výsledkem je to jeden z důvodů velkých problémů.

Podle SPD je zajištění energetické a potravinové bezpečnosti, levné elektřiny a dostatku levných energetických zdrojů a levných potravin jedním ze základních pilířů suverenity, svobody a prosperity naší země. Děkuji za pozornost.

Místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová: Děkuji. Nyní si dovolím přečíst dvě omluvy. První se omlouvá pan poslanec Jaroslav Dvořák z dnešního jednání od 18 hodin do konce jednacího dne ze zdravotních důvodů a pak se omlouvá předsedkyně poslaneckého klubu hnutí ANO Alena Schillerová od 18.30 do 19.30 s tím, že ji bude zastupovat první místopředseda Jaroslav Faltýnek, s tím, že tady mám v tuto chvíli dvě přednostní práva písemně, a to Radima Fialy a pana Babiše, kteří se – podle toho, jak jsem dostala informaci – dohodli, že v tuto chvíli vystoupí první místopředseda, pan Jaroslav Faltýnek, poté pan Babiš a pak Radim Fiala. Pane místopředsedo, máte slovo.

Poslanec Jaroslav Faltýnek: Děkuji za slovo, paní místopředsedkyně. Hezké pozdní odpoledne, kolegyně, kolegové, vládo, pane ministře – dva ministři jsou tady. Já se možná na začátku omluvím za svoje vystoupení, protože jsem celý svůj profesní život pracoval v zemědělství a potravinářství, je to zhruba pětatřicet let mimo těch posledních osmi let v politice, a budu se držet tématu a čísel, takže moje vystoupení bude pro většinu z vás nudné, takže za to se dopředu omlouvám.

Všichni se asi shodneme na tom, že v současné době zažíváme obrovský růst cen potravin pro naše občany. Ceny rostou samozřejmě ve všech zemích Evropské unie, ale co je špatná zpráva, že u nás rostou nejvíc, a položme si otázku, proč tomu tak je. Podle mého názoru a na základě i těch zkušeností, které mám za celou dobu, kdy se pohybuji v tomto rezortu, tak – a to není v tuto chvíli kritika pana ministra Nekuly, který je tam chvíli a i v tom rezortu je chvíli, nebo z tohoto pohledu pětatřiceti let, čtyři roky v PGRLF a teď pár měsíců, takže to není kritika určitě na jeho hlavu v tuto chvíli – ale bohužel jsme po vstupu – i před vstupem, ale hlavně potom po vstupu do Evropské unie naše vlády udělaly spoustu chyb a díky tomu se bohužel razantně snížila naše soběstačnost zejména ve výrobě základních potravin, jako je například ovoce, zelenina, brambory, maso a i vejce. A pokud nevyrobíme dostatek českých kvalitních potravin, tak jsme bohužel v této krizové době závislí na dovozu, a někdy bohužel i nekvalitním dovozu. O cenách v tuto chvíli mluvit nebudu, to vidíme všichni na pultech našich obchodů, našich supermarketů.

Bohužel dnes, a proto jsme my tu schůzi iniciovali a svolali, současná vláda sice o tom mluví, vyhodnocuje, analyzuje, dává signály, ale okolní země místo vydávání signálů začaly ty věci konkrétně řešit a snaží se kompenzovat zemědělským podnikatelům nárůst nákladů, především energií, a snížit dopad zdražování na lidi, na běžné spotřebitele, mimo jiné i tím, že snižují DPH, anebo se baví o zastropování marží v obchodních řetězcích, ale k tomu se dostanu. Čili cílem této schůze, i když nebude schválen program, je tu debatu aspoň zahájit, vyvolat, aspoň zahájit, vyvolat, jak tu situaci vlastně řešit, a my nějaké náměty máme.

Já bych řekl pár slov, jak to bylo vlastně s vývojem naší soběstačnosti. V nových členských zemích Evropské unie mimo starou patnáctku, vstupovali jsme od roku 2004 a později, Evropská komise od našeho vstupu neustále prosazovala extenzifikaci zemědělství v nových zemích. Já sám jsem se účastnil mnoha jednání v minulosti s různými komisaři pro zemědělství, ať už to byl Ciolos a další. V České republice je v současné době uplatňován systém zjednodušené platby na plochu, tak zvané SAPSy, a velké podpoře se těší také ekologické zemědělství. Naproti tomu byl bohužel zaznamenán značný útlum tradiční živočišné výroby. Už jsem to říkal: mléko, prasata, drůbež zejména včetně vajec, ale také produkce ovoce, zeleniny a dalších investičně náročných sektorů, ale i náročných na lidskou práci.

Jenom pro zajímavost uvedu pár čísel. Nebudu se vracet do roku 1990, to nemá smysl, vezmu náš vstup do Unie, rok 2004, a rok 2015, je to relativně krátké časové období deseti, jedenácti let. Pokud se týká výroby mléka, počtu dojnic, tak před deseti lety, respektive před patnácti lety jsme měli 436 000 kusů, v roce 2015 350 000. Největší drama je u prasat. Tam bylo zhruba 250 000 prasnic v roce 2004, když jsme vstupovali, a v roce 2015 92 000, a mám obavu, že letos je to ještě méně. Podobný vývoj je samozřejmě u nosnic, drůbeže, brambor, ovoce, zeleniny.

Razantní regresivní vývoj u těchto komodit je však kompenzován bohužel obrovským nárůstem ve starých zemích, v té staré patnáctce, kteří vlastně náš pokles automaticky nahradili a nyní a v průběhu posledních let samozřejmě k nám potraviny dovážejí. A jenom pro informaci, vyrábíme v České republice na 100 hektarů 75 litrů mléka a v Nizozemsku se vyrábí 680 litrů mléka na 100 hektarů, v Německu 170, v Polsku 76, čili zhruba jako u nás. Vepřové maso, naše produkce je 62 kilo na 100 hektarů, v Nizozemí je to 690 kilo na 100 hektarů, vedle u sousedů ve Spolkové republice Německo 326 kilo. U hovězího jsme na tom stejně, přestože u hovězího jsme soběstační jako Česká republika, vyrábíme 21 kilo na 100 hektarů, Nizozemci 208 a Němci 71 kilo.

Nabízí se legitimní otázka, co jsme udělali pro tento prudký pokles my, když jsme byli ve vládě, ať už v té první, kde byl ministrem zemědělství Marian Jurečka, tak v té druhé, kde byl ministrem zemědělství Jiří Milek a potom Mirek Toman. My jsme aspoň ten prudký pokles zastavili. Někde se podařil i mírný růst, ale máme strach – nebo teď tlumočím názor zemědělců – že kroky současné vlády můžou tento pokles opět nastartovat. A myslím si, že v této situaci, ve které se nacházíme, ať už to byla otázka covidu, nebo dneska války na Ukrajině a vlastně celoevropské krize, která může přijít v potravinách i z hlediska jejich teoretického nedostatku – ale k tomu se ještě dostanu – by to byla chyba.

Co bylo příčinou tohoto propadu v těch následujících patnácti letech? Za prvé, pro naši společnou informaci, to byla rozdílná úroveň dotací. My jsme jako Česká republika v roce 2004 bohužel přistoupili na SAPSovou platbu, o které jsem hovořil, a my jsme v roce 2004 po vstupu do Unie brali méně než 25 % dotací z evropských rozpočtů než původní patnáctka a ani ne 10 % národních dotací v porovnání s tím, co tehdy brali oni. Byl nějaký plán, jak to postupně navyšovat na úroveň Evropy, ale bohužel, tento plán se nesplnil a za těch patnáct let pořád jsme pod úrovní bohužel i průměru.

Když si vezmete základní čísla, kolik dneska v roce 2022 dostáváme jako Česká republika eur na hektar z peněz Evropské unie, ne z národních zdrojů, tak první je Řecko, ale to nebudu zmiňovat, ale Nizozemí 393 eur na hektar, Belgie 365, Dánsko 322, Německo 289, v Itálii 277, Česká republika 238 a průměr EU je 257 eur na hektar. To jsou ale jenom ty oficiálně zveřejněné evropské dotace.

Ještě samozřejmě výrazně větší rozdíly (jsou) v dotacích národních a v různých dalších daňových zvýhodněních. Oni to čerpají – mám na mysli okolní státy, Rakousko, Německo, ti, co jsou kolem nás – přes různá ministerstva a nikdo v Evropské unii – a my jsme se o to snažili mnohokrát – není ochoten to dát na papír, a myslím si, že i kdyby o to požádal stávající ministr zemědělství, tak se mu nepodaří tato čísla, relevantní čísla získat, kolik vlastně celkem jak

evropských, tak z národních rozpočtů dostávají naši sousedé, s nimiž jsme samozřejmě na jednotném evropském trhu – a budeme, doufám.

Čili to jsou zemědělci, ale v těch ostatních okolních státech je samozřejmě i velmi silná podpora odbytových organizací a potravinářů, takže současná úroveň teď v roce 2022 našich národních podpor, přestože se zvedly zhruba z miliardy před deseti lety na 5 miliard, a já děkuji za to, že stávající vláda nechává národní dotace na úrovni 5 miliard, tak pořád bohužel to není ani poloviční s ostatními zeměmi kolem nás.

Další věc, bylo špatně nastavené rozdělení finančních prostředků v rámci SZP. Tady se stala asi největší chyba a už to říkám dneska potřetí, že my jsme šli na tu jednoduchou platbu SAPSu, kdy všichni zemědělci dostávali na hektar stejně bez ohledu na to, co dělali. Například v Německu to bylo naopak – tam, kdo pěstoval náročné plodiny, zeleninu, ovoce, choval krávy, prasata, bral o dost více na hektar než ten, co pěstoval pouze obilí, nebo dokonce sekal jenom trávu. A víte, že i v naší republice bylo hodně peněz nasměrováno právě jenom na sečení trávy, ze které nebylo vlastně vůbec nic? A na podporu investic, chov hospodářských zvířat a pěstování speciální plodin těch peněz šlo málo.

Co to způsobilo za těch deset, patnáct let? No, způsobilo to logicky to, že zemědělci na toto nastavení reagovali tak, že zrušili složitou a často nerentabilní výrobu, hlavně živočišnou, a tím klesala naše soběstačnost. Místo toho pěstovali v lepším případě obilí a olejninu, řepku, mák a další plodiny, a v horším případě jednou nebo dvakrát za rok posekali trávu.

Samozřejmě Česká republika se zavázala při našem vstupu k těmto podmínkám, takže změnit a otočit to kormidlo nešlo a nejde, EU to samozřejmě chytře nastavila tak, že to možné není. My jsme se snažili těch posledních osm roků směřovat podporu produkčního zemědělství z evropských peněz a doplňovali jsme to těmi národními dotacemi, to jsem říkal, že se to zvedlo z miliardy na pět, a doufejme tedy, že v této situaci budou zdroje národního rozpočtu na to, aby to zůstalo na těch pěti, eventuálně se našly nějaké ještě další peníze navíc.

Dovolte mi pár slov k obchodním řetězcům. Bohužel, minulé vlády umožnily nekontrolovatelnou výstavbu obchodních řetězců a já neříkám, které vlády – minulé vlády, když se ta věc řešila a rozhodovala – a v současné době, a to víme všichni, patříme mezi země s největší hustotou obchodních řetězců a s největší plochou obchodních řetězců na jednoho obyvatele. Podle statistiky se prodá 76 (%?) potravin v České republice právě prostřednictvím těchto obchodních řetězců. To způsobilo výrazné snížení počtu malých nezávislých obchodů, zejména ve venkovských oblastech.

A bohužel, většina těchto řetězců, drtivá většina, má vlastníky v zemích, které k nám chtějí exportovat své přebytky potravin, a v období, kdy je nějakého druhu potravin v dané době nadbytek, upřednostní potraviny ze zemí svých vlastníků – logicky – tím, že na ně dají nižší marži a na pultě to stojí méně. Máslo z Německa běžně v době, kdy byl přebytek, na pultě stálo třeba o 5 až 10 korun méně než máslo z České republiky od tuzemských výrobců.

Náš zákon o významné tržní síle po celou dobu výrazně méně omezoval nekalé obchodní praktiky obchodních řetězců. My jsme dneska diskutovali v prvním čtení o novele zákona o významné tržní síle, věřím, že se k tomu dostaneme v nejbližší době, možná zítra nebo v tom dalším týdnu, kdy bude Sněmovna, můj osobní názor je, že tak, jak je to dneska z vlády předloženo, to neřeší nekalé praktiky obchodních řetězců. Neřeší! Zajímavé je, že pan prezident Svazu obchodu pan Prouza neustále vystupuje v televizi a říká, že zemědělci a potravináři – a v souvislosti s novelou zákona o významné tržní síle to říká – jsou velcí a uráží je označování, že jsou agrobaroni, ale podívejme se, proti komu vlastně stojíme.

V roce 2020 měl LIDL obrat 58 miliard a zisk 5,8 miliardy. Proti tomu stojí zemědělci a potravináři s obraty násobně, násobně nižšími. Jenom pro zajímavost – LIDL jsem řekl, dvojka byla Kaufland – 56 miliard, Albert – 53 miliard, Tesco – 43 miliard, Penny – 38 a tak dále. My jsme řešili zákon o významné tržní síle a v podstatě se podařilo přijmout novelu, která

poprvé v historii zaváděla větší ochranu proti nekalým praktikám, a v zákoně o potravinách se podařilo také schválit upřednostnění regionálních potravin v případě nákupu státních a krajských zařízení, jako jsou třeba školy, nemocnice a tak dále.

Čili toto jsou ty hlavní důvody, proč jsme se stali ve spoustě komodit nesoběstačnými, ale je těch důvodů ještě víc. To možná není obecně známá informace, ale na rozdíl od ostatních zemí, které s námi vstupovaly do Evropské unie, byl umožněn bez jakéhokoli omezení prodej zemědělské půdy cizím státním příslušníkům. To byla podle mě velká chyba, která naše zemědělství negativně ovlivnila, protože naši sousedé si buď vyjednali v Evropské unii výjimku na prodloužení zákazu, nebo si schválili různé zákony, které tento prodej výrazně omezovaly. My bohužel nic.

Dalším důvodem byla reakce vlád na různé krize – tam vždycky, když je nějaká krize, se ten chleba láme. Tam, kde jim pomůžou, výroba přežije, a tam, kde jim nepomůžou, logicky skončí. A já si minimálně pamatuji za těch posledních deset patnáct let krizi u jablek, mléka, prasat. Bylo sucho a některé vlády se tehdy zemědělcům vlastně smály, že se málo snaží, a ti bohužel jenom čučeli, jakou podporu dostávají kolegové, jejich konkurenti samozřejmě, z okolních zemí.

My jsme se snažili na krize, které byly, reagovat. Byly v podstatě dvě zásadní věci nebo tři. Samozřejmě, dva suché roky v průběhu posledních osmi let, kdy jsme zajistili dostatečnou podporu pro všechny postižené, to, mám pocit, bylo za Mariana Jurečky, a dále jsme samozřejmě podpořili škody, které způsobil mráz na jaře a pandemie covid. Ale to už si někteří z nás samozřejmě pamatujeme, to bylo v minulém volebním období.

Pokud se týká nějakých závěrů k soběstačnosti v potravinách, já se domnívám, že naše zemědělství a potravinářství – a snad se na tom všichni shodneme – má velký potenciál pro svůj rozvoj, protože dosahuje špičkových chovatelských a pěstitelských výsledků v evropské, ale někdy i ve světové špičce. Potravináři vyrábějí opravdu kvalitní potraviny s velmi přísným veterinárním dohledem a víte, že průšvihy, které byly v posledních letech, se netýkaly českých potravin, ale byly to potraviny dovezené z Polska a... Pardon, nechtěl jsem jmenovat konkrétní stát, omlouvám se. Byly to potraviny dovezené ze zahraničí, z okolních států. Omlouvám se, nechtěl jsem jmenovat žádný konkrétní stát. Ten fakt, že se u nás vyrábí kvalitní a zdravé potraviny, dosvědčuje i umístění českých potravin v různých soutěžích, třeba namátkou uvedu soutěž pořádanou prestižním časopisem Economist, kde naše potraviny obsadily v loňském roce skvělé 5. místo a například Německo skončilo na 13. místě, Dánsko na 15. a Španělsko na 26. Takže já si myslím, že bychom měli být pyšní na to, co naši zemědělci a potravináři u nás vyrábí.

A poslední věc: zmíním samozřejmě dopad na životní prostředí, protože mi nepřipadá dost logické dovážet přes celou Evropu mrkev, petržel, to, co si tady umíme sami vypěstovat, a zatěžovat tak samozřejmě emisemi ovzduší po celé Evropě.

Ted' se vyjádřím k postoji – nebo jak já to vnímám – stávající vlády. Místo toho, aby to bylo naše přání, bohužel je to jinak a mám obavu, aby čas nedal za pravdu nám, ale ještě není pozdě. Místo toho, aby pokračovala v naší práci postupně zlepšovat soběstačnost v základních potravinách, bohužel dělá přesný opak. Naše vláda pečlivě připravovala Strategický plán pro společnou zemědělskou politiku do roku 2027. Více než rok probíhala transparentní debata, odborná diskuse se všemi nevládními organizacemi, státní správou, s akademickou obcí, a nová vláda za měsíc všechno hodila do koše a bez velkých debat udělala změny, já si myslím, že necitlivé změny, proti produkci českých potravin.

Co vidíme jako hlavní problémy, samozřejmě nejvíc diskutované je navýšení platby na první hektary z 10 na 23 %. To je zcela – nechci použít ten pojem – zcela mimo mísu, ale musím to říct, v Evropě, protože průměr Evropy je 13 % a našich 23 je suverénně nejvíc. Tento krok podle mého názoru může destabilizovat zemědělce všech velikostí, těch, kteří chtějí

samozřejmě na půdě vyrábět potraviny, protože jim můžou půdu vzít vlastníci, kteří na ní budou pouze těžit dotace. Doufám, že se pletu v této predikci, doufám, že se pletu.

Dále jsou to nesmyslně vysoké různé dotace na ekologické zemědělství. Nic proti ekologickému zemědělství, ale na ekologické zemědělství, které není podmíněno produkcí, kde vlastně ten zemědělec nemusí sklídit nic, a takto lze získat až 30 000 korun na hektar s minimálními starostmi a s minimálními náklady. Ale bohužel, z těchto hektarů není ani konvenční, ani ekologická produkce.

Ještě bych řekl pár slov k erozní ochraně. Víte, že v minulém volebním období ministerstvo nebo vláda zavedlo protierozní ochranu zhruba na 25 % orné půdy a jsou nastavená velmi účinná protierozní opatření? A už to přineslo v té krátké době i konkrétní výsledky. Čísla – omlouvám se: v roce 2019 počet erozních událostí – 427, to znamená, že někde něco sjelo do dědiny, zaplavilo to silnice, vesnice, příkopy, v roce 2020 – 390, v roce 2021 – 253 erozních událostí. Současná vláda ale podle mého názoru až nesmyslně chce tuto plochu zdvojnásobit z 25 % na 50 a podle odborníků zemědělců by to mohlo i způsobit konec chovu třeba dojných krav na téměř celé Vysočině, protože by na těchto polích měli zakázáno pěstovat důležité krmné plodiny. S bramborami, které se pěstují zejména na Vysočině, bychom se mohli rozloučit, ale pokud nevádí, že je dovezeme ze Španělska, tak je to celkem v pohodě. Já si myslím, že to není dobré řešit aktivisticky, že je třeba to spíš odborně prodebatovat a pak přijmout nějaká rozhodnutí.

K té tržní síle už jsem se vyjadřoval, dneska to máme ve Sněmovně. Nám se nelíbí, že na rozdíl od okolních států, jako je Německo i Francie, Itálie, tam není téměř žádné omezení na nekalé obchodní praktiky řetězců, naopak se zavádí dopad tohoto zákona i pro zemědělce a potravináře, což není nikde v Evropě. A mě napadá, že to asi psal pan Prouza, který v podstatě zastupuje obchodní řetězce, ale třeba se pletu.

Ještě jedna poznámka. Už jsem to tady říkal při debatě o biopalivech respektive o obnovitelných zdrojích minulý týden, kdy celá Evropa se snaží udělat maximum pro snížení závislosti na ruské ropě a plynu. My tedy bohužel jdeme opačnou cestou, kdy říkáme, že biopaliva nebudeme používat, to znamená, že těch 5 % nahradíme ropou, a bioplynky na biometan taky asi není ta správná cesta, ale doufám, že začne nějaká odborná debata na toto téma tak, abychom alespoň část plynu a ropy nahradili těmito domácími produkty.

Poslední tečka, než řeknu nějaký svůj názor nebo náš názor, jak by se ta situace dala řešit. V současné době máme my jako Česká republika jedno z nejvyšších DPH u potravin v rámci Evropy, to ale asi všichni víme. Takže k těm konkrétním návrhům: Snížit DPH na potraviny. Regulovat marže obchodních řetězců u základních potravin a eliminace nekalých obchodních praktik. Máme k tomu teď příležitost u zákona o významné tržní síle, tak snad ji využijeme. Zvýšit bezpečnostní rezervu základních potravin v rámci správy hmotných rezerv. Posunout – a to je požadavek zemědělců i Agrární komory – platnost reformy SZP. Já vím, že na Radě ministrů zemědělství to moc zatím států nezvedlo, nicméně myslím, že v této krizové době není možno úplně narychlo zavádět novou dotační politiku, která omezuje výrobu potravin – v této době, kdy cítíme, že můžeme mít potenciálně problém i s některými komoditami z hlediska jejich dostatku. To nemluvíme o cenách, samozřejmě.

Nová SZP má platit od 1. ledna 2023. Ještě dnes není strategický plán schválen a odhad je, že bude schválen nejdříve v září. Tak jak se stihnou naši zemědělci na to připravit, když se seje vlastně v srpnu? Některé plodiny se sklídí v srpnu a vzápětí nato se tam seje v rámci osevních postupů nějaká další plodina. Nemám odvalu, jak tady kolega Kott na mě pokřikuje, říct, že to je řepka, která se seje v srpnu. Jinak ten pyl, který máme všichni na autě, není z řepky, ten je z borovic a z jehličnanů.

Takže myslím si, že je i teď doba na to, a debata zástupců odborné veřejnosti s Ministerstvem zemědělství samozřejmě je, že by stálo za to se bavit i o Green Dealu, o přehodnocení Zelené dohody, protože požadovat ve stávající situaci nechávat velkou plochu

orné půdy ladem mně moc tedy strategické nepřipadá, a navíc snižovat dramaticky spotřebu hnojiv a pesticidů, když Česká republika, ale to všichni vědí, vlastně je ve spotřebě pesticidů v kilech účinné látky na hektar hluboko – je na 2 kilech a Belgie má 8, Itálie 8, Slovinsko, Portugalsko, Kypr, Španělsko, Francie, Německo, Rakousko, Velká Británie, Irsko, Maďarsko, Finsko – jsou všichni před námi ve spotřebě pesticidů násobně, násobně! A u hnojiv Česká republika je stejně tak nějakých 110 kilo čistých živin na hektar, ale Irsko, Malta je na 500, Lucembursko, Belgie, Slovinsko, Chorvatsko, Británie a tak dále a tak dále, Řecko, Francie, Španělsko – zase před námi v intenzitě zemědělské výroby a ve spotřebě pesticidů a hnojiv.

Když jsem dělal v roce 1987 až 1988 agronoma v zemědělském družstvu, tehdy byla republiková spotřeba hnojiv někde kolem 200 kilo na hektar čistých živin. Tak jsme od toho zaplat'pánbůh pryč, nehnojí se tolik, jsme dneska na 120 kilech, ale jít ze 120 kil o 30 % dolů a v Irsku z 500 kilo o 30 % dolů, tak rozumíme si, v té konkurenční výhodě, respektive naší nevýhodě, jak bychom dopadli. A podle studií zemědělských odborníků by samozřejmě tohle snížení spotřeby znamenalo snížení výroby o 20 až 30 %, což za stávající situace si myslím, že by to nebylo úplně fajn.

Ještě k tomu zvýhodňování těch, co nic nedělají. Nad tím by bylo dobře se zamyslet a podpořit spíš víc ty zemědělce, kteří vyrábějí potraviny. A o tom už jsem mluvil, to je ta otázka platby na první hektary, ale o tom se vede debata. Pan ministr něco na vládu donese v této záležitosti.

A poslední věc, kterou bych zmínil, je asi otázka značení českých potravin, ale tam je to spíš otázka Potravinářské komory tak, abychom propagovali na pultech české potraviny, aby zákazník poznal jasně, když dneska přichází do obchodu, tak ze zákona je povinnost, a byla to také šílená debata v tom předminulém volebním období, že víno značíme vlastně jako v Rakousku – má rakouskou vlajku, na Slovensku má slovenskou a v Čechách už má našťestí českou, takže když přijdu do obchodu, vidím, že si kupuji české víno, protože tam je na záklopce česká vlajka.

Takže tolik jenom zhruba z mé strany. Omlouvám se tedy za směs čísel a odborných pojmů, ale já jsem se snažil držet tématu a nějak tu debatu otevřít, protože jsou tady nějaké nástroje, které by mohly jednak zvýšit naši soběstačnost ve výrobě základních potravin, a současně také snížit alespoň částečně ceny na pultech pro naše spotřebitele. Děkuji za pozornost. (Potlesk poslanců hnutí ANO 2011.)

Místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová: Také děkuji. A další, kdo je přihlášen s přednostním právem, je pan předseda hnutí ANO, pan Andrej Babiš. Připraví se pan Radim Fiala. Pane předsedo, máte slovo.

Poslanec Andrej Babiš: Dobrý podvečer. Děkuji za slovo. Vážená paní předsedající, vážené kolegyně, kolegové, doufám, že teď budu moci mluvit bez toho, aby mě někdo vypnul, jak se to stalo dneska na interpelacích, ale já tomu rozumím, že jsou nějaká pravidla. Já se stále hlásím na ty interpelace a většinou ty moje přihlášky končí na konci odzadu, takže já vlastně za pět týdnů můžu promluvit na pana premiéra – se mi povedlo – vždycky dvě a jedna minuta.

Ale my jsme dneska hodinu a půl v úžase sledovali vystoupení pana premiéra a já teď nevím, jestli pan premiér tomu věří a už se sám přesvědčil o těch nesmyslech a nepravdách, které tady padají, a ta strategie je jasná. Vlastně opakovat ty nepravdy – to znamená, že naše země je předlužená. Lež! O tom, že jsme se rychle zadlužovali – také lež, protože paní Schillerová vlastně vydávala dluhopisy s předstihem za výhodných podmínek.

Takže jedna strategie je lhát a říkat pravdu. Například pan premiér dneska říkal, že zvládl uprchlickou krizi. Tak před chvílí pan primátor Hříb vyzval vládu, že pokud něco neudělá

konečně do úterý, zavře vysočanské centrum a pražské Hlavní nádraží je plné ukrajinských Romů, kteří tam jsou za skutečně nedobrych podmínek. Takže já nevím, jak se zvládá ta krize.

Covid? Dneska pan premiér o tom nemluvil, pan premiér mluví o inflaci. A já fakt už tomu nerozumím, protože pan premiér říká, že má protiinflační rozpočet, čemuž bych rozuměl, protože vlastně ten první rozpočet vzal lidem peníze, tak je protiinflační. Ale zároveň dneska nebo včera přišel deštník proti drahotě – 100 miliard. Takže pan premiér říká: Tady dám 100 miliard, to není proinflační, a ta zlá Babišova vláda, která za dva roky covidu dala zaměstnavatelům a občanům a živnostníkům 700 miliard korun – v porovnání s Francií, Macron dal 600 miliard euro, to je 15 000 miliard korun, to je třikrát víc na Francouze než na českého občana, tak to je zase ta inflace. Tak já už skutečně tomu nerozumím a jsem úplně v šoku, jak je možné, že pan premiér tohle stále opakuje, že neříká pravdu, že jsou to rozporuplná vyjádření, která nemají logiku.

Pan premiér také rád říká, že zařídil Dukovany. Nezařídil Dukovany! Dukovany zařídil Havlíček! Havlíček tu není. Pan premiér říká, že zařídil v Evropské unii energetickou soběstačnost. To také není pravda. Pan premiér si nenašel čas na Macrona. Sedí vedle něj tady na Evropské radě. Dvakrát mu zrušil schůzku. Lídr Evropy do 1. července.

Takže tato vláda stále opakuje nepravdy a přisvojuje si naši práci. Dukovany: kdybychom my spustili tendr před volbami, to by byl řev provládních médií, která samozřejmě vyhrála volby této vládě, tak samozřejmě by křičela, co to je vlastně, co to je... Takže já tomu nerozumím a samozřejmě si nestěžuji. Mám v pondělí nejvíc sledovaný politický pořad Čau lidi, kde se k tomu vyjadřují a kde pana premiéra interpelují, protože tady vlastně paní místopředsedkyně mi vypnula mikrofon a nemohl jsem se k tomu vyjádřit.

Já jsem se v tom vystoupení snažil vysvětlit panu premiérovi, jak to vypadá na úřadech práce, jak skutečně ti lidé nemají peníze, nedostávají ty peníze, a také jsem navrhl tři věci, které by se měly změnit. Ale v podstatě vládu to nezajímá, naše návrhy je nezajímají. Řekl jsem: ti, kteří mají nárok na doplatek na bydlení, na příspěvek na bydlení, aby to nemuseli dokladovat každý kvartál, aby to bylo jednou za rok, aby datum výplaty dávek bylo jednotné, aby, když tedy udělali aplikaci pro ukrajinské uprchlíky, aby to udělali i pro české občany. Takže to byly ty návrhy. Ale co následovalo? Pan premiér okamžitě útočí a říká: A co jste udělali za vaší vlády? No, tak já se můžu zeptat, kdo tady co udělal od roku 1990 do roku 2002, kdy tady vládly dvě strany – ODS a ČSSD. Pamatujeme si na opoziční smlouvu. A tyhle dvě strany rozprodaly naši zemi za hubičku, že nemáme téměř nic, a také zničily zemědělství a potravinářství.

Takže mě fascinuje vláda, jak prodává ty kvazi úspěchy, které nejsou jejich úspěchy. Teď jsme viděli oslavné tweety na to, že Česká republika se stala členem – nebo nahradila Rusko – v OSN pro lidská práva. No tak, vážení, abyste věděli – ale to média samozřejmě nenapíší – Česká republika byla zvolena do Rady OSN pro lidská práva v období 2019 až 2021, za naší vlády, a bylo jasné, že to místo patří východoevropské skupině, takže bylo jasné, že je to pro Českou republiku. Ale vláda to šikovně prodala a řekla. Je to naše, je to naše. No, není to pravda. My jsme to zařídili a oni teď – tak jako ministr dopravy bude stříhat pásy na dálnicích a obchvatech, tak to je naše práce. Ale já chápu, že to tak je potřeba, že naše vláda může za všechno, a to, co jsme odpracovali, si přivlastňuje tato vláda.

Já jsem také měl další interpelaci na pana premiéra ohledně emisních povolenek. On mě v debatě na CNN kritizoval, že... Co říkal pan premiér tady? 26. 9. – zdražuje se a lidé mají oprávněné obavy. My chceme po premiérovi, který je zodpovědný, aby hájil zájmy českých občanů. Takže aby se nezdražovala energie, je potřeba jednat o emisních povolenkách. No a já jsem o tom jednal. Jednal jsem o tom i s prezidentem v září 2021. Psal jsem všem lídrům, všem prezidentům i premiérům Evropské unie jsem napsal dopis. Opakovaně jsem vystupoval na Evropské radě, tam jsem se koordinoval se španělským premiérem, takže jsem za to bojoval. Je to těžké. Apeloval jsem, aby změnil tu směrnici. Pan premiér mě kritizoval. Potom vůbec po volbách, nebo poté, co se stal premiérem, slovo emisní povolenka nevyslovil, až minule na

cestě v Polsku, kde tedy s Polskem bude prosazovat, co jsme dělali předtím. Ale největší šok bylo to, že teď, kdy vlastně mohl – a naše vláda mohla – před několika týdny se postavit proti dalšímu zvyšování cen emisních povolenek, jejichž cena výrazně ovlivňuje cenu energií, tak to neudělali, vláda to neudělala. Dokonce se vláda postavila proti návrhu skupiny europoslanců včetně europoslance Alexandra Vondry. Takže teď mohl udělat pan premiér něco – neudělal to. Takže o tom se samozřejmě nemluví, protože naše média, která vyhrála volby pětikoalici, samozřejmě kritizují stále opozici. To stále slyšíme, jak to je, ale my jsme si už na to zvykli. Takže tolik stručně k těm....

Ten deštník, to je fajn, to vypadá dobře, to je marketing. To znamená, že tady říká vláda – (Čte z podkladů.). "Dáme 100 miliard." Takže to je proinflační, nebo není to inflační? "47 miliard na zvýšení důchodů." Ano, ze zákona, musíte to dát ze zákona, je tam to naše navrhované navýšení a dvakrát inflace, ze zákona. Takže pan premiér se chlubí, že dává důchodcům peníze, ale když jsme my chtěli dávat peníze důchodcům, tak vždycky byla stávající koalice proti, respektive hlavně tedy ODS. "4,2 miliardy snížení spotřební daně." No, cena nafty a benzínu je vyšší, než když jste to navrhli, takže o ničem. "10 miliard na jednorázovou podporu rodin s dětmi." Tak těch 5 000 korun, jak to tedy bude, to nevím, protože pan ministr sám nevěděl, jak se to bude realizovat. To je zase nějaký signál. No a "2 miliardy životní a existenční minimum". My jsme říkali, že je to málo.

A samozřejmě ten příspěvek na bydlení nefunguje, protože je to byrokracie. Já bych to tady mohl znovu přečíst. A to jsou lidi, kteří chodí za mnou do Roudnice. To jsou lidi, kteří chodí na nadaci, která teď spustila program na mobilitu, na doplatek na mobilitu, pro lidi, kteří jsou postižení. Za pár dní se přihlásilo 700 lidí, většinou samozivitelek. Proč to neudělá vláda? Nechápu, nechápu. Takže my to samozřejmě navrhujeme, ale když to navrhujeme, reakce je taková: "Vždyť jste to měli..." a už je to útok. Ano, můžeme se o tom bavit, kdo to měl udělat, když ministrem práce a sociálních věcí byl nějaký Nečas nebo nějaký Drábek a tak dále. Samozřejmě to mohla udělat i Maláčová. No, já jsem zvědav, jak se pan Jurečka tedy popasuje s tím IT systémem, s tím monopolem, co tam je už desítky let.

Takže ano, já vám určitě fandím, co se týče zákona o státní službě. Samozřejmě že si tam dáte ty vaše známé a kamarády, ale ty úředníky, kteří tam byli a kteří se někdy chovali tak, že oni jsou ti ministři, a ne že ministr rozhoduje, tak samozřejmě s nimi bylo občas těžké nakládat. Takže tolik k těm interpelacím.

Je to absurdní, nemá to logiku, protože pokud stávající vláda tvrdí, že jsme způsobili inflaci tím, že jsme dali lidem peníze, tak to je samozřejmě nesmysl, protože za dva roky stouply úspory o 550 miliard a inflace byla 5,3 % v prosinci. Teď za stávající vlády je inflace už přes 14 %. Ano, ten první rozpočet byl asi protiinflační, protože jste vzali lidem peníze, ale teď se chlubíte, že jim dáte 100 miliard. Z toho většina je ze zákona. Tady deklarovat 12 miliard na zvýšení slevy na poplatníka pro rok 2022, tak to je všechno schváleno za staré Sněmovny, takže se zase chlubíte jenom něčím. Samozřejmě, říkáte o tom, že jsme to neměli v rozpočtu. No, my bychom to měli v rozpočtu, protože nová makro byla až v lednu a další makro v dubnu, a jenom z té makro vychází, že o 69 miliard má vláda větší příjem kvůli vysoké inflaci.

My stále navrhujeme, kde jsou zdroje. Vláda nemluví o příjmech, nezajímá ji EET, nezajímají ji evropské fondy, že je 2 000 miliard, že tam máte Modernizační fond, už tam máte 62 miliard, že ČEZ se topí v penězích. Říkám, vezměte si tu dividendu. Minulý rok jsme si vzali 20 miliard dividendu a teď si můžete vzít 60 miliard. A konečně odpusťte lidem ty obnovitelné zdroje, ty poplatky, za solární tunel za tradičních stran – 600 miliard pryč, tak jim to vraťte. Udělejte to tak, aby na faktuře byla DPH nula, aby obnovitelné zdroje byly nula nebo minus, můžete to dotovat. Jsou to konkrétní návrhy. Lidé nemusí nikam chodit, nemusí nic prokazovat, dokladovat a dostanou to. Ale vy to nechcete. ČEZ, říkám, můžete si vzít, tak jsem na to zvědav. A budete říkat: Ano, to je zisk, který se bude rozdělovat příští rok. Na to já vám řeknu: Ale ČEZ má nerozdělených 150 miliard zisku. A jasně že Beneš bude křičet rating, rating! Nás taky oblboval. Veźměte si to. To jsou vaše peníze, to je vaše státní firma. OKD –

desetkrát jsme vám říkali: vytěžte těch 6 milionů tun uhlí, máte tam 4,5 miliardy na účtě. Nic se neděje, nic se neděje.

Takže bohužel – a já chápu, že všechno, co my navrhneme, tak děláte opak. Nevím, nechápu to, ale to je vaše strategie. Takže ta strategie je stále stejná, stále dokola – lhát, lhát, lhát, prodávat naši práci a přisvojovat si ji. Jako samostatný energetický mix. Pan premiér asi nekouká na Čau lidi, ale já jsem to tam ukazoval, závěry z té Evropské rady. Už v roce 2019 jsem bojoval s Macronem za to a hodiny a hodiny jsme blokovali Evropskou radu.

Myslím, že pan premiér vždycky říkal, že to umí všechno zdokladovat. No, já to umím také zdokladovat, ale samozřejmě, dneska jsem měl dvě minuty a jednu minutu a potom mě vypnuli, tak teď jsem si to trošku vynahradi, ale pan premiér tady není. To nevadí, snad mu to někdo řekne. Ale jeho to ale tak moc nezajímá, a samozřejmě všechno, co my řekneme, je nezajímavé. Vždycky jsem se divil, že předseda Okamura neinterpeluje premiéra, protože on ho interpeluje tak, že mluví tady hodinu. Tak já teď změním strategii a budu to dělat stejně, jo? A ty interpelace, já si tam dám devět interpelací a vyjde mi jedna. (Se smíchem.) Tak to změním asi.

Pojďme na české zemědělství. To je úplná katastrofa. Žádná rozvinutá země nepřipustila takový vývoj. V případě vypuknutí konfliktu nebo přírodní katastrofy – a můžeme si říkat, co chceme, ten vir také nikdo nečekal, sto let tady nebyla ta pandemie – tak je obyvatelstvo bez dostatečné potřeby mléka, mléčných výrobků, masa, vajec. Ty stavy jsou úplně katastrofální. Takže 1990 skot – 3 506 000 kusů, 2020 – 1 404 000, takže pokles o 60 %. Dojnice z 1 236 000 na 357 000 – pokles na 28,9. Mléko: 4 802 000 000 litrů na 3 830 000 000, kolega Faltýnek o tom mluvil. Ten stav v zemědělství je úplně katastrofální.

Je neuvěřitelné, že za 31leté úsilí devastace české živočišné výroby se podařilo tuto výrobu dostat na méně než 30 %, zatímco uvedené staré země několikanásobně zvyšovaly výrobu, i když máme společný trh a v roce 1990 byla výroba v těchto zemích obdobná. Takže pan Faltýnek nechtěl mluvit o tom, kdo, jak, co, ale já to tedy řeknu. My jsme se tedy těšili strašně, jak vstoupíme do Evropské unie, jak jsme byli naivní. Já si pamatuji, Teplý jak tam dělal oslavu, tam otevřeli první řetězec. (Se smíchem.) Jako super, ne? A oni nám říkali: Všechno musí být z nerez, všechno. No, tak potom nevím. Na Champs-Élysées, tam je taková super restaurace, tam mají toaletu společnou pro pány a dámy, společnou toaletu na Champs-Élysées. U nás by to už dávno zavřeli. Naši inspektoři šli do Španělska, do Itálie, do Řecka a zjistili, že tam není nic z nerez, že to bylo jenom pro nás. Tak nevím, jestli to bylo plánované.

Tady mám konkrétně dopad vedení Ministerstva zemědělství pod taktovkou ODS a ČSSD na soběstačnost v základních potravinách. Tyhle dvě strany tady řídily tuto zemi do roku 2002. Všechno rozprodaly, kuponku, to tady můžu zopakovat, co všechno bylo pryč. Za ODS rozkradly všechny státní banky, ČSSD je prodávala za hubičku. ČSSD prodala Transgas za dobrou cenu, ale dneska samozřejmě zpětně je to nesmysl, ale dobře. Takže nám nezůstalo nic.

A zemědělství, samozřejmě nezám. Před vstupem do Evropské unie a dva roky po vstupu byli ministři zemědělství zástupci ČSSD – Jaroslav Palas a Jan Mládek. V tomto období se udělaly dvě důležité chyby. Vyjednaly se velmi nevýhodné podmínky pro české zemědělce, když jsme měli uznané nespravedlivé a o dost nižší dotace na hektar v porovnání s okolními zeměmi v nepoměru naší dlouhodobé zemědělské produkce tím, že nám započítali neúrodný rok jako referenční, takže ta jednání, totální katastrofa a ty rozdíly jsou obrovské.

Nechali jsme se nalákat na platbu SAPS, kde všichni zemědělci berou stejně na hektar a je jedno, co na té farmě produkují. A to je tady, co stále vlastně se dokola tvrdí, že kdo rozhoduje o tom, co na tom poli bude? No ten zemědělec, zemědělec se rozhodne. A tím, že máme SAPS, to znamená, že je stejně na hektar, tak samozřejmě pro zemědělce je lepší produkovat to, co je jednodušší a co má větší výnosy. Proč by dělali ovoce, zeleninu, brambory

nebo chovali zvířata, když samozřejmě mají stejně na hektar? To byla ta fatální chyba a v tom jsou tihle dva ministři.

Zásadní vliv na současnou situaci mělo jediné Ministerstvo zemědělství – zástupci ODS od roku 2006 do 2013, Gandalovič, Fuksa, Bendl. A teď nebudu říkat, že ani jeden z nich nebyl zemědělec, to nebudeme tady rozpitvát. Jeden byl matematik, dopravní inženýr a hasič. A fatální chyba, 1. 7. 2007. Nesmyslně umožnili bezproblémový prodej zemědělské půdy cizincům na rozdíl od ostatních zemí, které s námi vstupovaly do EU, ty si vyjednaly výjimky. Takže Polsko a Maďarsko – dneska žádný cizinec si nemůže koupit půdu, nemůže. A to byl ten fatální omyl, protože samozřejmě půda je nejlepší investice, nejlepší investice, nejlepší. Kolik stála půda kdysi a kolik stojí dneska? Já vždycky říkám těm mým největším nepřátelům, že když Mečiar s Klausem rozdělili Československo, v červenci 1992 jsem hledal hotel a přijel jsem do Průhonice, tak tam stál metr tehdy 1 000 korun. Dneska stojí 18 tisíc a není. A stejně je to se zemědělskou půdou, takže ti, co mají prachy, a hlavně zahraniční kapitál, koupí půdu a potom ji pronajímají našim zemědělcům. A samozřejmě, ty nájmy jsou vysoké. Dále tito ministři nasměrovali dotace v rámci programu Rozvoje venkova na podporu velmi extenzivního zemědělství. Nejvíc peněz z EU šlo v České republice na pouhé sekání trav a nezbylo dostatek peněz na podporu investic, pěstování speciálních plodin a chov hospodářských zvířat. V tuto dobu vznikli zemědělci z Václaváku. Ano, brali dotace, nevyrobili potraviny a neřešili krizi v chovu krav, prasat, drůbeže, ovoce, zeleniny ani několika velmi suchých roků v nejtěžších okamžicích, když zemědělci potřebovali pomoc, a v ostatních zemích ji dostali, tady nedostali nic. Naopak, ještě v rámci úspor ministra financí Kalouska peníze ubrali. Připomínám, že národní dotace byly hluboko pod miliardu za rok a pro porovnání za minulých vlád – a tam ještě byl i pan Jurečka, to bylo pět. To je rozdíl, který řeší přežití některých výrobců. A samozřejmě, můžou všichni křičet, že to tak nemá být a že vlastně mají jenom sekat trávu a tak dále. Ale nám ujel vlak. A tady nějaké návrhy – vždyť pan ministr ani nerozumí, o čem tady já mluvím. On vůbec nechápe, co se děje v zemědělství, takže to je samozřejmě škoda. Ale také za těch ministrů došlo ke zrušení zelené nafty. My jsme byli v jeden okamžik jediná země, která nedostávala částečnou vratku spotřební daně u nafty.

Ano, řetězce – nejhustší síť v obchodních řetězcích v EU, které na jedné straně zlikvidovaly malé obchody a na druhé straně svou koncentrací velmi utlačovaly české výrobce potravin upřednostněním dovozu přebytků ze zemí svých vlastníků. Položme si otázku, proč vlastně tady ze zahraničí nikdo do potravinářství neinvestoval? Proč tady nikdo neinvestoval? Proč tady nejsou zahraniční investoři, jako jsou v Polsku? Majitel největší porážky v Německu pan Tönnies, majitel Schalke 04, když byl v Kostelci, tak říkal: Jo, ta značka. Zbytek můžete zbourat, my budeme rozhodovat o tom, jaké maso v Čechách se bude dovážet. My, německé řetězce. Ano, tak to je. Takže kdo tady je ze zahraničních investorů? Nikdo. Pár Francouzů, kteří nakoupí levné mléko a vyvezou sýry, to je všechno. A samozřejmě, pro tradiční strany zemědělci nebyli zajímaví, to není voličská základna. Kdo je největší voličská základna ve Francii? Salon de l'Agriculture – 20 %. Když tam jde Emmanuel Macron, tak jsou tak našťvaní, občas zapálí nějaký stánek, když jsou našťvaní francouzští zemědělci. Takže to je neporovnatelné, a proto naše zemědělství mělo smůlu, i potravinářství. Potom samozřejmě nechali rozrůst výstavbu velkých fotovoltaických elektráren na zemědělské půdě pro své kamarády, kde stát doplácí na jeden kilowatt 14 korun, to vyvrcholilo v roce 2010. A díky tomuto excesu se hodily do jednoho pytle všechny obnovitelné zdroje a zastavila se výstavba efektivních bioplynových stanic a fotovoltaických elektráren na střechách zemědělských objektů. Pro porovnání, u bioplynové stanice je potřeba na dotace na 1 kilowatthodinu do 2 korun. Nyní to samozřejmě obtížně chceme dohnat.

Takže když si vezmeme celkově bilanci, za 31 let se snížila zemědělská půda v hektarech o 17,4 %. To je neuvěřitelné. V roce 1990 jsme měli 4 228 000 hektarů, teď máme 3 493 000 hektarů, takže 17,4 % dole. Proč došlo k té devastaci a hroživé závislosti v potravinách? Když byl covid a byla omezena doprava, naše řetězce byly rády, že čeští výrobci měli a vyráběli ty

potravin. Děkujeme za to neznalým a neschopným kormidelníkům v našem zemědělství, neviděli dál než na vlastní židle. A když vidíme ty výkony, jak to je v Evropě a jak to porovnáme s podporou u nás, tak se není čemu divit. Mluvit stále o tom a stále nic neudělat, to bude stále horší a horší.

Takže tolik k zemědělství a potravinářství. Je škoda, že nový ministr přijal tu strategii, jakou přijal, ale já myslím, že všechny rozumné země, a když si vezmeme všechny země Golfu, Indie a další, kupují půdu po celé planetě, aby uživily svoji populaci. U nás to tak není, u nás jsou stále dokola ty nesmysly, ano, i kvůli mně – řepka, pyl a tyhle blbosti, ale fatální chyby a nezvratné chyby se nadělaly za těch vlád, o kterých jsem tady mluvil. Takže děkuji za pozornost.

Místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová: Já také děkuji. Další, kdo je přihlášen s přednostním právem, je předseda poslaneckého klubu hnutí SPD, pan Radim Fiala. Pane předsedo, máte slovo.

Poslanec Radim Fiala: Dobrý večer, to je nezvyklé oslovení Poslanecké sněmovny. Budeme si muset zvykat asi na různé věci v budoucnu.

Vážené dámy a pánové, i hnutí SPD bylo připodepsáno pod touto mimořádnou schůzí, protože nás velmi vážně znepokojuje, co se děje s potravinami, jak rostou ceny potravin, ale také nás znepokojuje to, že to vláda vůbec neřeší. Měli jsme tady už mimořádnou schůzi, která se zabývala energiemi, pohonnými hmotami, a teď tady máme schůzi, která se zabývá rostoucími cenami potravin, a problém je stále stejný. Vláda schovává hlavu do písku a dělá, že žádný problém tady není.

Hned na začátek mohu říct jednu věc, že to bohužel skončí tak, že ze všech těchto věcí, které se neřeší, a můžu zopakovat, že kam se podíváte, tam je potřeba řešit problémy, které jsou, nejenom Ukrajinu a uprchlíky, ale také problémy, které se týkají České republiky – ceny pohonných hmot, energií, potravin, inflaci a další věci, a neřeší se nic, bude to jeden velký průšvih.

Problém enormně vysokých a stále rostoucích cen potravin není osamoceným jevem. Je to problém, který úzce souvisí s kritickou situací, jak už jsem řekl, v oblasti cen energií či pohonných hmot. Co mají tyto věci společného? Především neochotu – nevím, možná neschopnost – pětikoaliční vlády se jimi zabývat a řešit je ve prospěch českých občanů. Kumulují se zde také chyby minulých vlád i vlády současné, kde jde spíše než o chyby o absolutní nečinnost.

Problém také vznikl přílišným ustupováním Evropské unii v oblasti společné zemědělské politiky. To tady řekl a mluvil o tom velmi významně také můj předřečník, pan poslanec Babiš, předseda hnutí ANO. Společná zemědělská politika je pro české zemědělce ve srovnání se západními členskými státy či s Polskem absolutně nevýhodná a diskriminační. To má samozřejmě svůj počátek už dávno v historii, když jsme vstupovali do Evropské unie, o tom také pan kolega Babiš mluvil, když se vyjednávaly podmínky členství České republiky v Evropské unii, tedy už v předvstupních jednáních, která tenkrát vedl Pavel Telička, a podle mého názoru je vedl velmi špatně a pro Českou republiku nevýhodně. Přitom média ho léta velebí, zvou si ho jako politologa, komentátora a on dává České republice takzvané nevyžádané hraběcí rady.

Vláda Petra Fialy se alarmující situací v oblastech rostoucích cen potravin dostatečně nezabývá a nenabízí praktická řešení. I díky tomu se situace neustále zhoršuje.

Co se týče trhu – a budu o tom ještě hovořit, je jednoznačná věc, že to, co se v České republice pěstuje či chová, to, co se potom v České republice zpracovává a prodává, ovlivňují majoritní obrovské největší části prodejní řetězce, tedy nadnárodní korporace.

Člen představenstva Agrární komory České republiky a dlouholetý aktivní zemědělec zabývající se zejména živočišnou výrobou, pan Zdeněk Jandejsek, k tomu uvedl, cituji: "Vláda je hospodářsky naprosto nekompetentní, její krátkodobé a s velkou pompou prováděné kontroly marží u obchodníků neřeší vůbec nic." Zdeněk Jandejsek ani vedení Agrární komory však nezůstává pouze u kritiky, ale navrhuje i soubor konkrétních opatření, která by stát, a především vláda měly urychleně podniknout, aby se situace nestala neudržitelnou a nenapravitelnou. A já tady znovu opakuji, že pokud to vláda nebude řešit, situace se stane neudržitelnou a nenapravitelnou a bude velmi těžké s oblastí zemědělství, výroby potravin, něco v budoucnu udělat.

Na jednom z prvních míst je zde rychlé přijetí zákona o významné tržní síle. Přece nám nemohou nadnárodní korporace a řetězce, jejichž jediným cílem – oni mají jediný cíl, a to je zisk, nic jiného, ale my přece v České republice máme těch cílů víc, jsou to spojené nádoby. Jednak je to pěstování různých plodin, chov hospodářských zvířat, ochrana přírody, životní prostředí, dostatek vody a další věci, na které se musíme soustředit, takže nejenom zisk, ale my máme spoustu jiných dalších cílů, které bohužel nemůžeme oproti této významné tržní síle v reálném životě uplatňovat a nemůžeme je měnit ku prospěchu České republiky.

Takže jak už jsem řekl, na jednom z prvních míst je změna zákona o významné tržní síle. Musím říct, že vládnoucí pětikoalice říká, že tento zákon do Sněmovny předložila, ale tento zákon je úplně jiný, než jak bychom ho předložili my v SPD. Zákon o významné tržní síle, který předložila pětikoalice, jenom implementuje další evropská pravidla a další evropské věci do české politiky, které České republice nijak nepomáhají, naopak, čím dál víc ji sešňorávají – českému zemědělství, pardon, nepomáhají, čím dál víc ho sešňorávají a dělají z něho něco, co půjde velmi těžko opravit a co půjde velmi těžko spravovat.

Naopak SPD navrhuje, abychom udělali – a budeme navrhovat v zákoně o významné tržní síle – úplně jiné věci, a budeme navrhovat věci, s kterými souhlasí i zemědělci, s kterými souhlasí i Agrární komora – protože kdo jiný by je měl nejvíc znát a nejvíc vědět než právě zemědělci. Chceme navrhnout pozměňovací návrhy zákonů o významné tržní síle, které budou srovnatelné s obdobnými normami platnými ve Francii, Itálii a dalších evropských státech. Nemůžou nám tady národní korporace určovat, co se bude prodávat, co se bude pěstovat, co se bude chovat, v jakém množství. Notabene trajektorie toho, co se tady pěstuje a chová, se stále snižuje a bude se snižovat. Evropská unie navrhla snížit zemědělskou produkci o 15 až 20 %. Hádejte, kde ji asi sníží? Určitě ne v Polsku, v Německu, ve Francii, v těch největších státech. Tuto produkci chce nahradit dovozem nikoliv z Evropské unie, kde platí velmi tvrdé předpisy, což je správně, protože ještě občas si přivezeme salmonelu například z Polska, ale chce ji nahradit dovozem zemědělských produktů ze třetích zemí, z jižní Ameriky, z Asie a podobně. Dokážete si představit asi, jak to bude vypadat, a nechci to vůbec komentovat.

Protože předložené znění návrhu zákona o významné tržní síle, které předložila pětikoalice, nic neřeší, ba naopak nahrává monopolním maloobchodním prodejcům, tedy přeloženo, zahraničním obchodním řetězcům realizujícím v naší zemi pohádkové miliardové zisky, které v podobě nezdaněných dividend vyvádějí z České republiky. Takže my, nejenom že utrpí naše zemědělství, životní prostředí, vodní hospodářství a další věci, z toho nemáme vůbec nic. Ani se tady neplatí daně a zisky se vyvádějí z České republiky. Koneckonců analytici hovoří, že je to 300 až 500 miliard nezdaněných zisků a dividend ročně, protože jim umožní pokračovat v posilování jejich monopolního postavení a postupně tak nadále likvidovat domácí zpracovatele a domácí zemědělskou prvovýrobu na úkor českého obyvatelstva.

Já vám řeknu, jak to v praxi funguje. Je to velmi jednoduché. Oni vyvedou ty zisky a dividendy z České republiky, zdaní to ve svých zemích, v Německu, ve Francii, v Rakousku, a z těchto daní, které inkasuje jejich domovský stát, jim zase dává dotace – národní dotace na zemědělství, dotace na zpracování, dotace na export, a oni potom samozřejmě souhrn, komplex těch dotací a dotačních titulů, mají daleko vyšší než zemědělci v České republice. A pak už je to velmi jednoduché. Čeští zemědělci nemohou konkurovat těm zahraničním. (Hluk v jednáním

sále přetrvává.) Nemohou konkurovat západním zemědělcům, protože nemají takové možnosti, jaké jim dávají země na západ od České republiky, přičemž je jasné, že rostoucí ceny potravin se nejvíce dotýkají nízkopříjmových a nyní už i středněpříjmových skupin českých občanů.

A já se obávám, že bude ještě hůř, že ceny potravin porostou exponenciálně, a co víc, že nebudou, protože dalším problémem toho, že se nám snižuje trajektorie množství výroby potravin v České republice a zemědělských produktů, je to, že až přijde opravdová krize, potravinová, do Evropy, která prostě přijde, protože je to krize, která bude navazovat na energetickou krizi naprosto neúprosňe, tak nám potraviny výrobci z jiných zemí prostě neprodají. Pamatujete si, jak nám zastavili ty kamiony Němci s rouškami a řekli: Zpátky, žádná Česká republika. Stejně tak to udělají teď. Zastaví potraviny, které půjdou do České republiky, a řeknou: Sami máme málo. Prostě košile bližší než kabát, a bohužel tak to bude.

Takže co navrhujeme? Ihned finančně podpořit české producenty, kteří vyrábějí a jsou schopni navýšit výrobu kvalitních a cenově dostupných potravin. Tato vláda se rozhodla podpořit ty malé, malé a střední. Já tomu rozumím, ale v potravinové krizi prostě musíme podpořit všechny, kteří jsou schopni navýšit výrobu, protože jinak ta potravinová krize bude tak silná, že to bude pro Českou republiku velký problém. To znamená, všechny, kteří jsou schopni navýšit výrobu a začít vyrábět potraviny v České republice. Ihned naopak zrušit nesmyslné podpory do extenzivních výrob, které pod rouškou takzvaného ekologického zemědělství a ochrany přírody, klimatismu, environmentalismu rozdávají veřejné prostředky, které nic nepřinášejí obyvatelstvu ani přírodě. Takových bohužel můžeme napočítat velmi mnoho, protože máme na to i čísla, samozřejmě. Není to něco, co bychom si vymysleli, ale ta čísla jsou jasná. Současné směřování dosavadních prostředků do ekologické produkce přináší ze 17 % půdy, která je v ekologickém režimu pouze 1,5 % produkce. To je opravdu unikát, který chce současný ministr zemědělství nehoráznými prostředky ještě dále podporovat.

Určitě se zeptáte, co by ještě měl obsahovat návrh zákona o významné tržní síle, tedy ne jenom směrnice a implementace Evropské unie, proti kterým my samozřejmě budeme hlasovat a budeme říkat, že to je špatně, ale měl by obsahovat věci, jako například zákaz nákupu za podnákladové ceny, dále zákaz prodeje za podnákupní ceny, který generuje i velké úniky a únik příjmů státu na straně daně z přidané hodnoty. To je potřeba si uvědomit. Státní rozpočet musí mít nějaké příjmy. Dále zastropování marží na úrovni cirká 10 % po odpočtu nákladů prodeje a DPH, tak jak to mají ve Francii, a ne že tady máme 200% a dvoutisícové marže. Záleží, jak na čem. Dále zrušit privátní značky prodejců a uvádět na zboží pouze adresného výrobce a zpracovatele, posílit rozpočet národních podpor o 1,5 miliardy korun a směřovat je do živočišné výroby. Pane ministře, to je hlavně na vás, protože jinak tady nebude ani kráva, ani prase a už to odnikud nedovezete. A jak jednou živočišná výroba skončí, tak to nejde obnovit jako ze dne na den a z roku na rok. To prostě bude problém.

Zemědělství a potravinářství je ve velkém ohrožení i v souvislosti s energetickou krizí. To jsme si řekli, že to samozřejmě bude navazovat na energetickou krizi. Pokud by se například zastavily dodávky ruského plynu, což někteří fanatici bez znalosti věci prosazují, uhynuly by do několika hodin statisíce kuřat závislých na plynovém vytápění. I téměř všechny naše pekárny fungují na plyn. To jenom, aby bylo jasno, co by se stalo. Pokud vláda současně nezmění strategický plán společné zemědělské politiky pro roky 2023 až 2027 a nedojde-li k přehodnocení takzvaného Green Dealu, o kterém jsme zde také mluvili v souvislosti s energetickou krizí a zelené politiky, hrozí ve střednědobém horizontu i absolutní nedostatek některých potravin. To tady celou dobu opakují. Zatím naši zemědělci už nyní redukuji chovy drůbeže a vepřového masa, protože na každém kile vepřového masa prodělávají velké peníze a nejsou schopni konkurovat západním výrobcům a vývozcům – tak je nebudou držet. Obdobná redukce probíhá i v ostatních evropských zemích. My zatím máme soběstačnost okolo cirká 35 % u vepřového masa, 57 % u drůbežního masa, 50 % u vajíček. Kdo nám tyto komodity v budoucnu prodá, když nebudou, když k omezování produkce dochází všude v okolí? A za

jaké ceny? Neměli bychom tedy navýšit výrobu těchto komodit do budoucna, abychom měli jistotu, že na těch pultech prostě ještě bude nějaké maso a nějaká vejce?

Představil jsem tady tedy některé konkrétní kroky, které mají i podporu odborné zemědělské veřejnosti, kroky, které vláda udělat může velmi rychle. Pokud je neudělá, situace nejen v zemědělství, ale v celé společnosti se stane kritickou. I já tady na to upozorňuji, upozorňuje na to hnutí SPD, a to je tak všechno, co bohužel s tím můžeme dělat.

I vlády v okolních státech jdou cestou cenové regulace. Už jsem o tom zde hovořil vícekrát. Polsko a Chorvatsko snížily sazbu DPH u potravin na nulu. Maďarská vláda od 1. února snížila a zastropovala ceny pšeničné mouky, cukru, slunečnicového oleje, mléka, vepřové kýty a kuřecích prsou, a to na hodnotách z roku 2021. Maďarská vláda zakázala vývoz pšenice, protože ví, že nebude v následujících letech žádná pšenice. A to jsem tedy zvědav, z čeho naši pekaři budou péct chleba. Je ale nutné zdůraznit, že ceny potravin jsou do rozhodující míry takzvanou závislou proměnnou veličinou, která je závislá na cenách jiných komodit – v naší aktuální situaci hlavně na cenách energií a pohonných hmot.

O cenách energií jsem zde mluvil podrobně několikrát, naposledy minulý týden na mimořádné schůzi. Dnes bych se tedy rád krátce v přímé souvislosti s cenami potravin zmínil o cenové situaci v oblasti pohonných hmot, a to i v mezinárodním srovnání, protože jde o záležitost, která má na ceny potravin, které jsou spoluurčovány náklady na jejich dopravu, klíčový vliv. A já vím, že nejen na ceny potravin, ale protože dnes hovoříme o potravinách, tak se budeme věnovat potravinám, ale samozřejmě doprava zboží má vliv na každý výrobek. Jen tak mimochodem, současné zdanění nafty DPH plus spotřební daň u nás v České republice je i na evropské poměry velmi vysoké a přesahuje polovinu výsledné ceny pro konečného spotřebitele. Polovinu výsledné ceny pro konečného spotřebitele! Míra zdanění benzínu se pak v závislosti na jeho ceně pohybuje mezi 40 až 50 % z celkové ceny benzínu. Takže jestli stojí litr 45 korun průměrně, tak přes 20 korun jsou daně. Hlavním problémem u ceny pohonných hmot tedy naprosto evidentně nejsou pouze marže jejich prodejců, ale hlavně příliš, až nekřesťansky, jak se říká, vysoké daně. Pokud by byly totiž marže velkým problémem, tak jak si mám vysvětlit, že celá síť benzinových čerpacích pump značky EuroOil, která patří státní firmě ČEPRO, nás tady natahuje, jestli mají tak obrovské marže? A dělá to úplně stejně jako všechny ostatní pumpy. Ale já jsem se na to ptal a zjistil jsem si, že bohužel, marže u čerpacích pump to nejsou. Pokud jsou to marže, tak jsou to marže v rafineriích, které bohužel nikdo nekontroluje, protože Česká republika má asi dvě, a hlavně je to třeba ORLEN a podobně – polská společnost, kterou kontrolovat samozřejmě nemůžeme, a můžeme si jenom něco o tom říkat, ale bohužel to je tak všechno.

Vysoké ceny pohonných hmot jsou z důvodu extrémní výše zdanění problémem nejenom v České republice, ale v celé Evropě, speciálně v členských zemích Evropské unie, a problémem a zdrojem její nekonkurenceschopnosti. Jen na ukázkou tady ocituji, kolik stojí litr benzínu v některých mimoevropských zemích a také v evropských zemích, které nejsou členy Evropské unie, jenom abychom si mohli uvědomit, že Evropská unie není všespásná a že spíš možná v některých věcech může být problémem: Rusko – cena za litr 14,50 korun, Spojené státy americké – 21,20, Turecko – 22,60, Austrálie – 25,90, Moldavsko – 27,70, Japonsko – 30 korun, Bosna a Hercegovina – 31 korun, Makedonie – 31 korun, Andorra – 33 korun. Takže my jsme ještě někde prostě... možná kdybych pokračoval v tom seznamu dál, tak bychom ani nestihli do dnešního večera dojít k České republice. A nyní ceny nafty: Rusko – 15 korun, Bělorusko – 17 korun, Spojené státy – 21 korun, Moldavsko – 24 korun, Turecko – 24 korun, Austrálie – 25 korun. (Poslanci Krejza a Blaha, sedící v lavici před řečnicí, žádají, aby jim řekl, kolik to stojí v Německu a v Rakousku.) To tady nemám. Japonsko – 26 korun, Makedonie – 28 korun. Jenomže Rakousko, Německo jsou členské státy Evropské unie. Já čtu státy, které nejsou členy Evropské unie, po celém světě. (Dotyční poslanci reagují.) Třeba vy jo. Já bych rád uspořádal referendum o vystoupení.

A také bych zde rád řekl něco konkrétního k účinkům snížení DPH. Na základě reálných nedávných německých zkušeností – je to určeno zejména těm, kteří zpochybňují tento krok jako takový a označují jej za pochybný a ekonomicky problematický, poškozující státní rozpočet, kontraproduktivní a podobně – to jsme tady slyšeli, koneckonců jsme tady – polovina Sněmovny hlasovala pro snížení DPH a polovina Sněmovny, bohužel ta větší, hlasovala pro to, aby DPH na pohonné hmoty zůstala tak, jak je. V Německu od června roku 2020 došlo k přechodnému snížení sazby DPH o 3 procentní body, a to právě s cílem zjistit, jaký efekt bude mít takový krok na spotřebu a jak je lze využít jako nástroj fiskální stimulace. Prostě Němci to zkusili. Jak to dopadlo? Konkrétně se tehdy vyšší 19% sazba DPH snížila na 16 %. Ta nižší, kam spadají potraviny a další zboží denní spotřeby, se snížila ze 7 na 5 %. Německá opozice v té době tvrdila, že takové opatření nebude mít na podporu spotřeby žádný vliv. Jak myslíte, že to dopadlo? No, nebyla to pravda. Ekonomové provedli mezi spotřebiteli průzkum zaměřený jak na jejich dříve plánované, tak na reálně uskutečněné výdaje a podle výsledných dat je dopad přechodného snížení sazeb DPH skutečně velmi citelný. Konkrétně se ukázalo, že u domácností, které předpokládaly, že změny sazeb se výrazně projeví v cenách zboží, došlo asi k 36% zvýšení spotřeby ve srovnání s těmi, které ve výraznou změnu cen nevěřily. Němečtí ekonomové tak zhruba odhadují, že díky přechodné změně sazeb DPH došlo v německé ekonomice k růstu výdajů na zboží o 21 miliard eur a k celkovému růstu spotřeby pak o 34 miliard. To znamená, že paradoxně snížení o několik procentních bodů daně z přidané hodnoty může znamenat zvýšení růstu spotřeby, a to poměrně o dost. Po započítání inflace vzrostly za sledované období tržby v maloobchodě meziročně o 3,7 %, nominálně to bylo dokonce o 5,2 %.

Co tím chci tady říct a vysvětlit a argumentovat? Že nemusí ani zdaleka platit argument odpůrců snížení DPH, což je samozřejmě celá pětikoalice, to jsme viděli na hlasování, v tomto smyslu, že to bude mít pouze negativní vliv na příjmy státního rozpočtu a že to ještě prohloubí objem jeho deficitu.

Zmíněná analýza dále podle německých ekonomů ukazuje, a německým ekonomům já věřím, že za zvýšením spotřeby stály zejména ty domácnosti, které věnují velkou pozornost slevám a jsou citlivé na jejich změny. Naopak my jsme se tady díky panu ministrovi zaměřili na slevy, které chceme úplně zrušit, aby nám pro jistotu – kdybychom neměli jistotu, tak abychom pak už měli jistotu – že růst spotřeby se skutečně sníží. Celkově tak platí, že snížení sazeb DPH fungovalo jako nástroj netradiční fiskální stimulace a zároveň z něj nejvíce těžily mladší a chudší domácnosti, což je velmi zajímavé zjištění i obecně. Právě na ty my se přece v budoucnu u potravinové krize, která bohužel – říkám ještě jednou – přijde, budeme muset zaměřit, pane ministře. Měli bychom to mít ve všech diskusích o snižování daní, hlavně těch nepřímých, na paměti. Nejenom dnes a nejenom ohledně cen potravin.

Tak co závěrem? Závěrem bych shrnul, že je třeba napravit chyby z minulosti, a to hlavně aktivním zásahem vlády. Není možné jen plakat nad rozlitym mlékem a doufat, že trh vyřeší vše. Já už jsem tady jedno takové soupeření o trhu v zemědělství měl. V zemědělství, a ještě jednou to zopakuji, neexistuje volný trh. Zemědělství je podle mého nejvíce zregulovaná část ekonomiky nebo zregulovaná část, zregulované ministerstvo, zregulované hospodářství, které, pokud se nebudeme aktivně bránit, tak to prostě volný trh nemůže vyřešit, protože tam žádný není. Takže, pane ministře, aktivní obrana českého zemědělství a českého trhu. Nicnedělání situaci dále zhoršuje. Většina evropských vlád už to pochopila, jak jsem uvedl na konkrétních případech. A paradoxně zemědělství v těch zemích, o kterých jsem mluvil, na tom bylo lépe než zemědělství v České republice. Vlády se k tomu prostě postavily aktivně a vědí, že s tím musí něco udělat. (V sále je obrovský hluk!)

Já se obávám, že vláda pětikoalice, vláda Petra Fialy, to musí teprve pochopit, že nedělat nic je špatně. Zde neplatí, že kdo nic nedělá, nic nezkaží. Takže, pane ministře, pane premiére, vážená vládo, začněte konečně něco dělat, pracovat pro české občany, kteří vás volili a skládají se na vaše platy. Děkuji za pozornost. (Potlesk v řadách poslanců SPD.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, přeji pěkný večer. Než budeme pokračovat, přečtu omluvy. Od 11 do 13 a od 18.15 do konce jednacího dne z pracovních důvodů a zítra od 9 do 9.40 a od 12.45 do konce jednacího dne z pracovních důvodů se omlouvá pan ministr Vít Rakušan a dále dnes ve čtvrtek od 18.45 do konce jednacího dne z pracovních důvodů se omlouvá pan ministr Martin Kupka.

Eviduji zde další žádost s přednostním právem, a nyní se tedy ujme slova paní místopředsedkyně Mračková Vildumetzová. Prosím.

Místopředsedkyně PSP Jana Mračková Vildumetzová: Vážený pane místopředsedo, vážený pane ministře, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, je mi jasné, že doba projednávání je do 21 hodin, poté by se muselo odhlasovat prodloužení, takže se opravdu budu snažit, protože už toho bylo řečeno opravdu hodně, aby ten projev nebyl dlouhý.

Sešli jsme se zde na mimořádné schůzi Poslanecké sněmovny, abychom si mohli především vyslechnout informaci vlády a pana ministra zemědělství k řešení růstu cen potravin. Růst potravin se stává bohužel celospolečenským problémem, a to problémem, který je velice naléhavý a palčivý. Pro velkou část obyvatel České republiky jsou ceny potravin zcela zásadní, protože se pro ně potraviny postupně stávají nedostupné. Například některé samoživitelky a samoživitelé se dostávají do finančních problémů a jsou nuceni omezit nákup některých potravin, jako je maso. To se bohužel netýká jen jednotlivců, ale v řadách rodičů samoživitelů se to stává běžně. Podle průzkumu se jedná až o 30 % samoživitelů. Týká se to ale i starobních důchodců a dalších skupin obyvatel. Taková informace musí být pro nás a pro vládu budičkem, abychom začali vzniklou situaci řešit. Ačkoliv na zdražování potravin poukazujeme a snažíme se, aby nějaké kroky byly, tak proto dnes i ten důvod, proč svolání této mimořádné schůze.

Bohužel, jsme svědky nejvyššího růstu cen potravin od devadesátých let. Ceny potravin v únoru 2022 ještě před invazí Ruska na Ukrajinu v porovnání se stejným obdobím roku 2021 vzrostly – v oddíle potraviny a nealkoholické nápoje byly vyšší ceny pekárenských výrobků a obilovin o 11,3 %, výrobků ve skupině mléko, sýry, vejce o 8,8 %, zeleniny o 8 %, nealkoholických nápojů o 7 %. Následně ceny potravin i v důsledku chování Ruské federace na Ukrajině skokově rostou. Zrychlil meziroční růst cen mouky na 52,3 %, masa na 11 %, polotučného trvanlivého mléka na 31,3 %, vajec na 14,2 % a cukru na 25,5 %. A růst bohužel pokračuje dál. (Hluk v sále neutichá. Velmi špatná slyšitelnost.)

Ceny potravin jsou ovlivněny na straně vstupů zejména růstem cen elektrické energie, růstem cen pohonných hmot, růstem cen plynu, růstem cen hnojiv, ale i nárůstem cen obalů, vodného a stočného a v neposlední řadě vlivem covidu, kde byly ztížené možnosti dovozu potravin, které se v České republice neprodukuje nebo se produkuje jen sezonně. A určitě se také projevuje nedostatek pracovníků a další věci. U živočišné výroby cenu ovlivňuje také prudký růst krmiv pro hospodářská zvířata. Zřejmě nejviditelnější příklad nárůstu cen potravin díky válce na Ukrajině je nárůst cen pšenice, už to tady říkali i mí předřečníci. Cena pšenice na světových trzích vzrostla téměř dvojnásobně z původních 750 dolarů za bušl na více než 1 100 dolarů za bušl.

Letos bohužel můžeme očekávat rekordní zdražení potravin, růst cen u potravin bude pokračovat v průběhu celého roku. U potravin je navíc typické, že změny mají určitou setrvačnost, proto skoky v cenách pohonných hmot a energií se naplno projeví až ve druhé polovině roku. Očekává se, že nejvíce budou zdražovat oleje, tuky, ovoce a zelenina, vejce, pekárenské výrobky a mouka. O něco méně bude zdražovat maso, sýry, tvarohy a další mléčné produkty, ale celkově půjdou ceny potravin nahoru o desítky procent a velmi se obáváme, že pokud se něco nezačne dít, tak to nezůstane v dolní hranici 10 až 20 %, ale půjde o růst o více než 30 a 40 %. Ostatně to sledujeme již dnes.

Já bych tady ještě ráda porovnála některé ceny některých produktů, a to ve srovnání listopadu roku 2021 a dubna 2022. Například chléb stál v listopadu 29,82 korun za kilo a dnes stojí skoro 38 korun. Vepřová šunka v listopadu 220 korun, dnes už v dubnu na 240 korunách. Rajská jablka červená stála v průměru 65 korun za kilo, nyní nebo v dubnu stála zhruba 87 korun. Eidam vyšel na 163 korun za kilo a nyní, respektive v dubnu, byla už ta cena na 186 korunách a takto bych mohla pokračovat. Situace je velmi nepříjemná a bude mít dopad na všechny občany, pro určité domácnosti bude dopad až katastrofický. Je potřeba si uvědomit, že již stojíme před zcela bezprecedentním sociálním problémem a je nezbytné, abychom si to opravdu uvědomili, protože musíme ty dopady zmírnit.

Zároveň bych ráda předstoupila, že také důležitým krokem je, aby vláda masivně podporovala naše domácí zemědělství a potravinářství, abychom navýšili naši potravinovou soběstačnost. A ráda bych také – protože když tady vystoupím, tak bych také měla říct nějaké doporučení, co bychom měli urychleně učinit. Tak především bychom měli snížit DPH na základní potraviny. V současné době máme, a už to tady zaznívalo dnes několikrát, jednu z nejvyšších DPH na potraviny v rámci EU. S růstem cen se výběr DPH zvyšuje a určitě by měl být prostor a měli bychom jít cestou, jako jdou ostatní státy. Pak druhým opatřením je regulace marží obchodních řetězců na základní potraviny. Do novely zákona o významné tržní síle aplikovat ustanovení ke kontrole a případné nastavení maximální marže při prodeji základních potravin. Dalším opatřením je zvýšit bezpečnostní rezervu základních potravin v rámci státních hmotných rezerv, zároveň posunout platnost reformy společné zemědělské politiky, a už to tady dnes říkal i náš první místopředseda Jaroslav Faltýnek, přehodnotit a posunout cíle Zelené dohody. Zároveň přestat znevýhodňovat zemědělce, kteří vyrábějí potraviny, a naopak se je snažit co nejvíce podpořit, a zavést obdobné mimořádné podpory pro zemědělce a potravináře, jako je to v ostatních zemích EU.

Všechna tato opatření jsou jasná a účinná a my bychom byli rádi, kdybychom je tady mohli více projednat na půdě Poslanecké sněmovny. V tuto chvíli bych pouze chtěla říct a chtěla bych požádat, aby byl schválen program dnešní schůze, protože je opravdu nutné za současné situace se růstem cen potravin zabývat. Děkuji vám za pozornost. (Tleskají poslanci ANO.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám také děkuji. V současné době neeviduji žádnou přihlášku s přednostním právem. Vzhledem k tomu, že nikdo další se nehlásí, přivolám kolegyně a kolegy z předsálí.

Eviduji žádost na vaše odhlášení, to znamená, já vás odhlásím a požádám, abyste se opět přihlásili kartami. Počkám, až se ustálí počet poslankyň a poslanců v sále.

Přečtu, o čem budeme hlasovat. Nyní budeme hlasovat o celém návrhu pořadu 23. schůze Poslanecké sněmovny tak, jak byl písemně předložen. Hlasujeme o pořadu schůze.

Zahajuji hlasování a ptám se, kdo je pro, aby pořad schůze byl schválen? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti tomuto návrhu?

Je to hlasování s pořadovým číslem 2, přihlášeno je 149 poslankyň a poslanců, pro návrh 64, proti 80. S návrhem nebyl vysloven souhlas.

Ještě než ukončím tuto schůzi, tak mě o přednostní právo žádá předsedkyně paní poslankyně Schillerová. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Alena Schillerová: Děkuji, pane místopředsedo. No, měli jsme tady docela zásadní téma – růst cen potravin. Já si myslím, že to všichni vnímáte, jak moc vzrostly potraviny a jak se začínají stávat nedostupnými. A s čím jsme se opět setkali? Opět ministr zemědělství nepromluvil! Nepromluvil, ani když jsme dnes hovořili o zákonu o významné tržní síle, nepromluvil, ani když jsme se bavili o růstu cen potravin. Tak já už nevím, jakým způsobem ho

vyzvat, aby se vyjádřil. My jsme doufali, že schůze projde, doufali jsme, že navrheme usnesení, kde vyzveme vládu, jsme připraveni spolupracovat, aby to řešila, aby zvažila zastropování cen základních potravin, případně snížení DPH, to se stalo v Polsku. Ale abychom mohli nějakou debatu vést, musela by být schůze schválena. Aspoň jsme doufali v rámci rozpravy přednostních práv, že pan ministr vystoupí. Opět jsme se nedočkali.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Ještě eviduji jedno přednostní právo, pana předsedy Fialy. Prosím.

Poslanec Radim Fiala: Děkuji za slovo, já jen velmi krátce. Bohužel je jasné, že pětikoaliční vláda nemá zájem řešit ceny potravin, a nejenom ceny potravin, ale zemědělskou výrobu, zemědělskou produkci a všechno, co se týče zemědělství a potravin. A znovu opakuji větu, kterou jsem řekl: Ta situace, pokud se nebude řešit, se stane neřešenou a do budoucna nenapravitelnou. Mrzí mě to ne kvůli nám, ale kvůli občanům České republiky. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji, a jelikož nebyl schválen pořad, končím tímto 23. schůzi a přeji vám klidný zbytek dnešního večera. Na shledanou zítra v 9 ráno.

(Schůze skončila ve 20.36 hodin.)